ब्रह्म ज्ञान

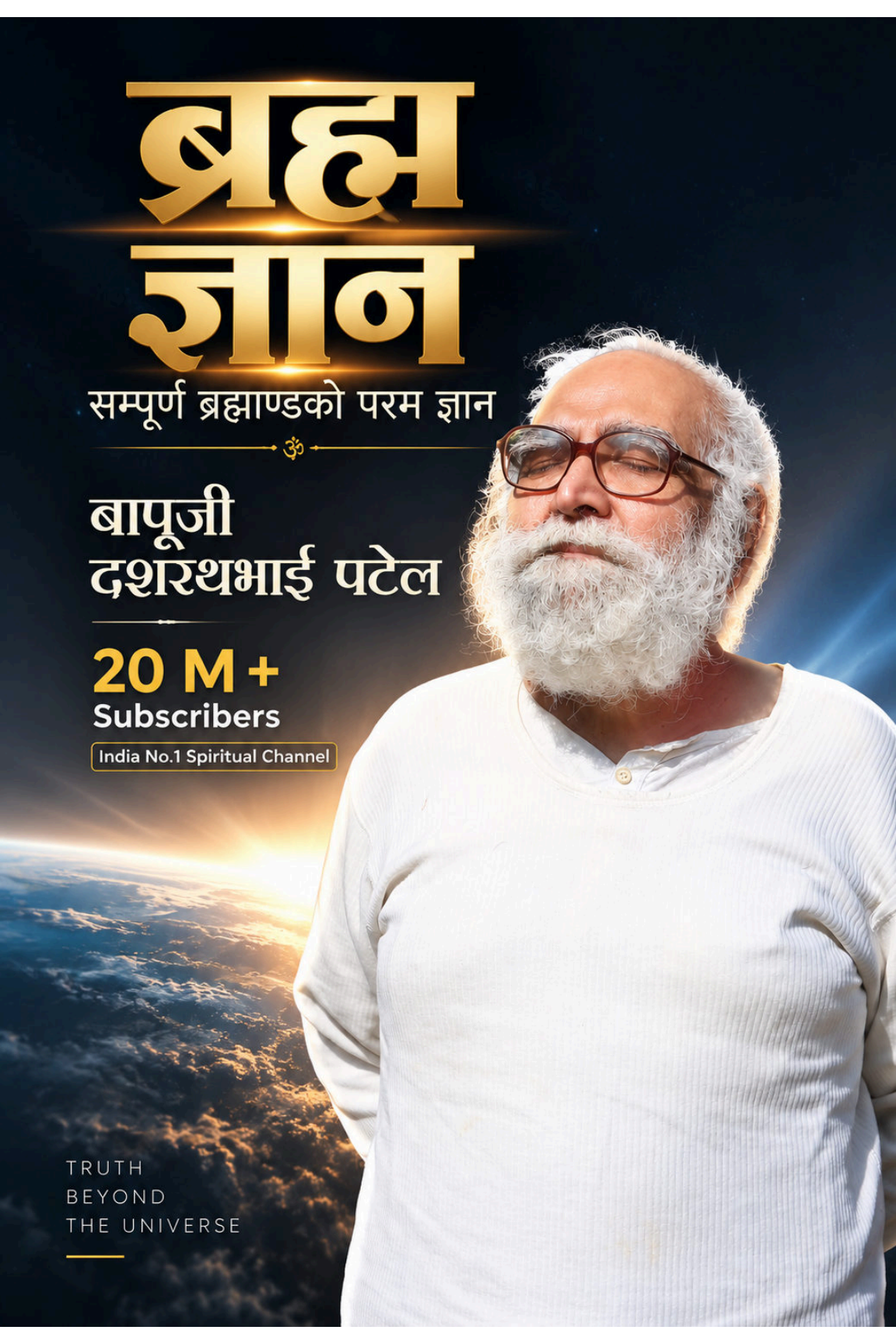
सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको परम ज्ञान

ॐ

बापूजी
दशरथभाई पटेल

20 M+
Subscribers

India No.1 Spiritual Channel

TRUTH
BEYOND
THE UNIVERSE

ब्रह्म ज्ञान

सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको परम ज्ञान

बापूजी दशरथभाई पटेलका शिक्षाहरूमा आधारित

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

परमशान्ति भवन, चेनपुर, अहमदाबाद, गुजरात

www.paramshanti.org

"ज्ञान से बड़ी कोई चीज नहीं है।" — बापूजी दशरथभाई पटेल

प्रकाशक

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

अहमदाबाद आश्रमको ठेगाना

Vishwa Parivartak Ishwariya Vidhyalay c/o Paramshanti Bhawan Chenpur, Near Chenpur Bus Stand New Ranip Road Ahmedabad, Gujarat – 382470

सर्वाधिकार © २०२६ विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय सर्वाधिकार सुरक्षित। अनुमतिबिना यसको कुनै पनि भाग छाप्न वा नक्कल गर्न पाइने छैन।

"ज्ञान दान महा दान"

(ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो)

सबैसँग जति सकिन्छ त्यति बाँड्नुहोस्।

— बापूजी दशरथभाई पटेल

अस्वीकरण / सामग्रीको स्रोत

यो पुस्तक बापूजी दशरथभाई पटेलका आध्यात्मिक प्रवचनहरूबाट प्रेरित भएर विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालयको परमशान्ति टोलीले आफैं जम्मा गरेको, सम्पादन गरेको र प्रकाशन गरेको हो। कुन कुरा राख्ने, कसरी बुझाउने, कुन शब्द छान्ने र कसरी प्रस्तुत गर्ने — यी सबै कुरा पूरै परमशान्ति टोलीको काम र जिम्मेवारी हो। बापूजीले यो पुस्तक आफैं लेख्नुभएको, जाँच्नुभएको वा स्वीकृत गर्नुभएको छैन, र यसभित्रका कुराहरूको सम्पादकीय, कानुनी वा प्रकाशकीय जिम्मेवारी उहाँको छैन।

AI को प्रयोग: यस पुस्तकको आध्यात्मिक सार AI ले बनाएको होइन। AI उपकरणहरू केवल व्याकरण मिलाउन, कुरा स्पष्ट पार्न र ढाँचा मिलाउन मात्र प्रयोग गरिएका हुन्। सम्पादनको पूरा जिम्मेवारी परमशान्ति टोलीको हो।

कानुनी अस्वीकरण: यी कुराहरू केवल आध्यात्मिक र जानकारीका लागि, असल नियतले बाँडिएका हुन्। यी चिकित्सकीय, कानुनी, आर्थिक वा मनोवैज्ञानिक सल्लाह होइनन्। यसलाई कसरी बुझ्ने र यसअनुसार के गर्ने भन्ने कुराको पूरा जिम्मेवारी पाठक आफैंको हुनेछ। यस पुस्तकको प्रयोगबाट हुने कुनै पनि परिणामका लागि बापूजी, परमशान्ति टोली वा विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय कोही पनि जिम्मेवार हुने छैनन्।

सबै आस्थाप्रति सम्मान: यो पुस्तक केवल आध्यात्मिक उन्नतिका लागि हो। यो कुनै पनि धर्म, आस्था, जात, समुदाय, देश, सरकार, लिङ्ग, वंश, परम्परा, संस्था वा व्यक्ति — जीवित वा बितिसकेका — का विरुद्ध लेखिएको होइन, न त तिनको आलोचना गर्ने वा तिनलाई चोट पुऱ्याउने उद्देश्य नै राख्छ। सबै मार्ग र सबै आस्थाहरूको गहिरो सम्मान गरिन्छ।

कुनै सम्बन्ध छैन: यो पुस्तक विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय (परमशान्ति) ले आफैं प्रकाशित गरेको हो। यो अरू कुनै पनि संस्था वा निकायसँग जोडिएको छैन, तिनको समर्थन पाएको छैन, न त तिनको प्रतिनिधित्व नै गर्छ।

बापूजीको परिचय

बापूजी (पूरा नाम: बापूजी दशरथभाई पटेल, जसलाई युवा पुस्ताले मायाले "दादाजी" पनि भन्छन्) को जन्म सन् १९५६ मा गुजरातको मेहसाणा जिल्लाको अखज नामक सानो गाउँमा भएको थियो। तर उहाँको बाल्यकाल मेहसाणा जिल्लाकै अम्बासन नामक अर्को गाउँमा बित्यो।

जीवनको सुरुको कालमा उहाँ धेरै सफल वकिल हुनुहुन्थ्यो। पछि उहाँले आफ्नो जीवन परम आध्यात्मिक सत्यलाई आफैं अनुभव गर्न र मानिसहरूको भलाइका लागि यो दिव्य ज्ञान अगाडि ल्याउनमा लगाउनुभयो। आज यो परम ज्ञान सच्चा साधकहरूका लागि आफ्नो अन्तिम गन्तव्यसम्म पुग्ने बाटो देखाउने बत्ती बनेको छ। पृथ्वीका आत्माहरूलाई आफ्नो मूल घर फर्कने बाटो देखाउने यो परम आध्यात्मिक ज्ञान अहिलेको समयमा आउनु नै सबैभन्दा ठूलो दिव्य शक्तिको आशीर्वाद हो।

धेरै गरिब परिवारमा हुर्केर र कठिन परिस्थितिहरू झेल्दाझेल्दै पनि बापूजीमा यो दुःख र पीडाले भरिएको संसारलाई अझ राम्रो ठाउँ बनाउने गहिरो चाहना थियो। छ वर्षको सानै उमेरमा उहाँले बारम्बार ईश्वरलाई सोध्नुभयो — मानिसहरूको दुःख देखेर पनि ईश्वर किन चुप बस्नुहुन्छ? मानव दुःखको अन्त्य गर्ने यही बलियो चाहनाले नै उहाँलाई जीवनको पछिल्लो चरणमा आध्यात्मिकताको सबैभन्दा माथिल्लो स्तरमा पुऱ्यायो।

बाल्यकालमै बापूजी आफ्नो सुख–सुविधाको वास्ता नगरी घण्टौंसम्म खेतमा एक्लै बस्नुहुन्थ्यो। गरिबीका कारण उहाँ जुत्ता–चप्पलबिना खाली खुट्टा हिँड्नुहुन्थ्यो र प्रायः काँडाले घोचिनुहुन्थ्यो। धेरैपटक उहाँ खेतमा अबेरसम्म बस्नुहुन्थ्यो र घर फर्कने बाटोमा सूक्ष्म जगतका (आँखाले नदेखिने संसारका) जीवहरूसँग भेट हुन्थ्यो। यी अनुभवहरूले सूक्ष्म जगतका आत्माहरूसँग कुरा गर्ने उहाँको रुचि जगाए।

बापूजी सानै उमेरदेखि साहसी हुनुहुन्थ्यो, र यही साहसले उहाँलाई धेरै अप्ठ्याराहरू पार गर्न मद्दत गऱ्यो। चार्टर्ड एकाउन्टेन्सी (CA) को पढाइसँगसँगै उहाँले आफ्नो खर्च चलाउन

ट्युसन कक्षाहरू पढाउनुभयो। पछि उहाँले कानुनमा स्नातक (LLB) पूरा गर्नुभयो र अहमदाबादका एक प्रसिद्ध वकिल बन्नुभयो।

सन् १९९७ मा उहाँले दुःख र अव्यवस्थाले भरिएको यस मृत्युलोकलाई अमरत्वको शाश्वत दिव्य संसारमा बदल्ने मिसनका साथ अहमदाबादको चेनपुरमा विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय नामक आध्यात्मिक संस्था खोल्नुभयो। "माँ" भनेर प्रेमले चिनिने श्रीमती सुषमा टण्डनले यस महान् दिव्य मिसनमा बापूजीसँगै काम गर्नुभयो।

यस मिसनलाई पूरा गर्न बापूजीले आफ्नो सबै साधन र सम्पत्ति यही दिव्य उद्देश्यमा लगाएर नथाकी मेहनत गर्नुभयो। त्यस बेला उहाँ आराम नगरी लगातार १८ घण्टासम्म आध्यात्मिक प्रवचन दिनुहुन्थ्यो। यी प्रवचनहरूमा उहाँले दिव्य ज्ञानका सबैभन्दा माथिल्ला तहहरू बुझाउनुभयो — जुन उहाँले अतिचेतन अवस्थामा (साधारण चेतनाभन्दा माथिको अवस्थामा) गहिरो ध्यान र दिव्य दृष्टिबाट आफैं देख्नुभएको र अनुभव गर्नुभएको थियो। यो ज्ञान साधारण मानव मनको कल्पनाभन्दा धेरै पर छ।

बापूजीका शिक्षाहरूमा धेरै विषय समेटिएका छन् — विभिन्न तहका दिव्य सिर्जनहारहरूका प्रकारहरू; हाम्रो सौरमण्डल, आकाशगंगा र ब्रह्माण्ड कसरी बने; र सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण — मल्टिभर्स र त्यसभन्दा परका सत्यहरूको अलौकिक ज्ञान। उहाँको ज्ञान धेरै गहिरो छ र यो "बेहदका आत्माहरू" भनिने उच्च स्तरका साधकहरूका लागि हो। बापूजीका अनुसार यी बेहदका आत्माहरूले नै यस मृत्युलोकलाई शाश्वत दिव्य लोकमा बदल्ने मुख्य भूमिका खेल्नेछन्।

हाल बापूजी लामो समयसम्म गहिरो ध्यान र समाधिमा लीन रहनुहुन्छ। उहाँ अतिचेतन अवस्थामा आफ्नो अलौकिक मिसनमा लगातार लीन रहनुभएकाले कसैसँग भेट्नुहुन्न।

विषयसूची

प्रकाशक **3**

अस्वीकरण / सामग्रीको स्रोत **4**

बापूजीको परिचय **5**

प्रस्तावना **8**

अध्याय १ — ब्रह्म ज्ञान के हो? 10

अध्याय २ — ब्रह्मऋषि को हुन्? 13

अध्याय ३ — ब्रह्माण्डको बनावट 15

अध्याय ४ — ताराहरूभन्दा परका आत्माहरू 17

अध्याय ५ — पर ब्रह्म परमात्मा 19

अध्याय ६ — महाकाल प्रलय 21

अध्याय ७ — ब्रह्म ज्ञान किन दुर्लभ छ 23

अध्याय ८ — साधारण आत्माहरू किन ब्रह्मऋषि बन्न सक्दैनन् 26

अध्याय ९ — जीवित सम्बन्ध 28

अध्याय १० — अविनाशी ज्ञान 31

भिडियो स्रोतहरू **35**

बापूजीका अनमोल वचनहरू **36**

शब्दावली **38**

आगामी चलचित्र **48**

हामीसँग जोडिनुहोस् **49**

परमशान्ति पुस्तक पुस्तकालय **51**

परमशान्ति पुस्तक शृंखला **55**

प्रस्तावना

एक यस्तो ज्ञान छ जुन यति विशाल छ कि साधारण मनले त्यसलाई समेट्नै सक्दैन। तैपनि, जब त्यो ज्ञान साँच्चै देखेको व्यक्तिले — जसले यो ज्ञान आफ्नै प्रत्यक्ष अनुभवबाट पाएको छ — बोल्छ, तब त्यो अद्भुत बन्छ: स्पष्ट, शान्त र उज्यालो।

यो पुस्तक बापूजी दशरथभाई पटेलका ती प्रवचनहरूबाट लिइएको हो जसमा उहाँले ब्रह्म ज्ञान — ब्रह्माण्डको परम ज्ञान — को विषय खोल्नुहुन्छ। यी पृष्ठहरूमा बापूजीले सृष्टि कसरी सुरु भयो, आकाशगंगाहरू र मन्वन्तरहरू (महान् युगहरू) पार गर्दै यो ज्ञान बोकेर हिँड्ने महान् आत्माहरू कस्ता हुन्छन्, र यस्तो ज्ञान पाउन र अरूलाई दिन आत्मालाई कति ठूलो तयारी चाहिन्छ भन्ने कुरा बताउनुहुन्छ।

उहाँ बताउनुहुन्छ कि ब्रह्म ज्ञान केवल ब्रह्माण्डको कुरा मात्र होइन — यो भित्रबाट सुरु हुन्छ। ब्रह्माण्डको यात्रा आत्म ज्ञानबाट सुरु हुन्छ: 'म शरीर होइन; म आत्मा हुँ' भन्ने बुझाइबाट। त्यही आधारबाट ज्ञान फैलिन्छ — बाहिर ब्रह्माण्डतर्फ, भित्र मुक्तितर्फ, र अन्त्यमा सारा सृष्टिको परम सेवातर्फ।

उहाँ हामीलाई सिकाउनुहुन्छ कि माया — भ्रम र मोहको संसार — नै सबै दुःखको जड हो। र ज्ञान नै मुक्तिको एकमात्र सच्चा बाटो हो। केवल जप, तप वा ध्यानले होइन — बरु सबै कुरालाई उज्यालो पार्ने परम ज्ञानको जीवित ज्वालाले।

यसमा केही पनि थपिएको छैन। बापूजीले बोल्नुभएको कुराभन्दा बाहिर कुनै व्याख्या गरिएको छैन। यस पुस्तकको उद्देश्य केवल उहाँका शब्दहरूलाई व्यवस्थित, खुला र पढ्न सजिलो रूपमा राख्नु हो — ताकि यो असाधारण ज्ञान तिनीहरूसम्म पुगोस् जो यसलाई लिन तयार छन्।

मूल पाठ

ब्रह्म ज्ञानका दस अध्याय

अध्याय

१

ब्रह्म ज्ञान के हो?

ब्रह्माण्ड बुझ्नुअघि आफूलाई चिन्नुपर्छ ।

परमशान्ति।

बापूजी आध्यात्मिक विज्ञानको सबैभन्दा गहिरो विषयमध्ये एकलाई खोल्नुअघि यही कोमल अभिवादनका साथ सुरु गर्नुहुन्छ।

ब्रह्म ज्ञानको सोझो अर्थ हो — ब्रह्मको ज्ञान। ब्रह्म त्यो परम शक्ति हो जसले सम्पूर्ण ब्रह्माण्डलाई बनाउँछ। त्यसैले ब्रह्म ज्ञान बुझ्न पहिले ब्रह्म भनेको के हो भन्ने बुझ्नुपर्छ।

ब्रह्म कुनै व्यक्ति होइन। यो एक शक्ति हो — एक अनन्त, रच्ने शक्ति र बुद्धि, जसले ब्रह्माण्ड (सृष्टिको एक पूरा एकाइ) लाई जन्म दिन्छ। ब्रह्म ब्रह्माण्डको रचयिता हो। त्यसैले ब्रह्म ज्ञान त्यस सृष्टिको पूरा ज्ञान हो।

यस ज्ञानभित्र के के पर्छ

ब्रह्म ज्ञान अधुरो ज्ञान होइन। यो सृष्टिको पूरा विज्ञान हो — सृष्टि कसरी सुरु भयो, कसरी बढ्यो र कसरी अन्त्य हुन्छ। यसभित्र यी कुरा पर्छन्: ब्रह्माण्ड कसरी बन्यो, किन बन्यो र कसले बनायो भन्ने पूरा विवरण; ब्रह्माण्डीय समयको पूरा अवधि — ब्रह्माका सय वर्ष, सुरुदेखि अन्त्यसम्म; पृथ्वीमाथिका सात लोक र तलका सात लोक; देवताहरूका लोकहरू र

तिनीहरू मनुष्यहरूभन्दा कसरी फरक छन्; र परमधाम — परम निवास — कस्तो छ भन्ने कुरा।

यति फराकिलो छ ब्रह्म ज्ञान। र यो ज्ञान अरूलाई दिन सक्ने केवल ब्रह्मऋषि — परम ब्रह्माण्डीय ज्ञानका ऋषि — मात्र हुन्।

आत्माको सच्चा स्वरूप

जब ब्रह्म ज्ञान पहिलोपटक कुनै आत्मामा पस्छ, त्यसले आफूसँगै एउटा गहिरो बुझाइ ल्याउँछ — आफ्नै बारेको ज्ञान। ब्रह्माण्ड बुझ्नुअघि आफूलाई चिन्नुपर्छ।

बापूजी बुझाउनुहुन्छ: शरीर केवल एक साधन हो। "शरीर एक कर्म करने का साधन है" — शरीर केवल एउटा भाँडो हो जसमार्फत आत्माले यस संसारमा आफ्नो कर्म गर्छ। जो यस भाँडोभित्र बस्छ, जसले यसलाई जीवित बनाउँछ, जसले यसका आँखाबाट हेर्छ र यसको श्वासबाट सास फेर्छ — त्यो नै आत्मा हो।

"आत्मा अजर अमर अविनाशी है" — आत्मा कहिल्यै बूढो हुँदैन, कहिल्यै मर्दैन र कहिल्यै नष्ट हुँदैन। यो कहिल्यै जन्मिएको थिएन र कहिल्यै मर्ने छैन। जब शरीर झर्छ, आत्माले आफ्नो यात्रा जारी राख्छ। यो घट्दैन, निभ्दैन, सकिँदैन। यही ब्रह्म ज्ञानको पहिलो उपहार हो: "मैं आत्मा हूँ" — म आत्मा हुँ भन्ने जीवित निश्चय।

एकपटक यो बुझाइ जमेपछि साधकले शरीर र यसका सुख–सुविधाका लागि होइन, आत्माकै लागि मेहनत गर्न थाल्छ। उसले आत्म स्वरूप खोज्छ — आत्माको मूल स्वभावलाई पूरै आफूमा उतार्न। र ब्रह्म स्वरूप यही सत्यको ब्रह्माण्डीय स्तरको रूप हो: ब्रह्म स्वरूप बन्नु भनेको दिव्य प्रकाशले उज्यालो भएर आफ्नो मूल आत्म–स्वभावमा पूरै बस्नु हो।

गीताका महावाक्य — दुई परम वचन

बापूजी यस मार्गका दुई आधार देखाउन गीताको सहारा लिनुहुन्छ, र यिनलाई गीताका दुई महावाक्य भन्नुहुन्छ — ती ठूला वचन जुन हरेक साधकले हृदयमा राख्नुपर्छ।

पहिलो हो — ज्ञान नै सबैभन्दा ठूलो: "ज्ञान से बड़ी कोई चीज़ नहीं है।" ज्ञानभन्दा ठूलो केही छैन। परमात्मा केवल जपले, केवल तपले, केवल ध्यान वा योगले प्राप्त हुनुहुन्न। उहाँ

ज्ञानले प्राप्त हुनुहुन्छ। र गीता भन्छ: "ज्ञानी तो आत्मा मुझे विशेष प्रिय है" — जो ज्ञानी छ, त्यो आत्मा मलाई विशेष प्रिय छ। यो एक अनमोल वचन हो।

दोस्रो हो — कर्मयोगीको बाटो: गृहस्थ आश्रम — घर–परिवारको जीवन — मा बस्नु र आफ्ना सांसारिक कर्तव्यहरू निभाउँदै पनि परमात्मालाई सम्झिरहनु। गीता भन्छ: जो संसारमा पूरै बाँच्दै पनि मलाई सम्झिरहन्छ, उसले अन्त्यमा मलाई पाउनेछ — सबैभन्दा माथिल्लो परमधाममा पुग्नेछ। यी दुई महावाक्यहरू मिलेर पूरा नक्सा बनाउँछन्: ज्ञान र अर्पण गरिएको कर्म, ब्रह्माण्ड र दैनिक जीवन, अनन्त र अहिलेको क्षण।

यस अध्यायको सार

- ब्रह्म कुनै व्यक्ति होइन; यो ब्रह्माण्ड रच्ने अनन्त शक्ति हो, र ब्रह्म ज्ञान त्यस सृष्टिको पूरा ज्ञान हो।
- ब्रह्म ज्ञानको पहिलो उपहार: "म आत्मा हुँ" — शरीर केवल कर्म गर्ने साधन हो।
- गीताका दुई महावाक्य: ज्ञानभन्दा ठूलो केही छैन, र गृहस्थमै बसेर परमात्मालाई सम्झिरहनु।

अध्याय

२

ब्रह्मऋषि को हुन्?

जहाँ अहंकार छ, त्यहाँ ज्ञान पूरै टिक्न सक्दैन।

जसले ब्रह्म ज्ञान पूरै पाएको छ र त्यसलाई पूरै अरूलाई दिन सक्छ, उसलाई ब्रह्मऋषि भनिन्छ।

यो उपाधि साधारण होइन। यो केवल कोसिसले, किताबी पढाइले वा समाजको पदले पाइँदैन। ब्रह्मऋषि असाधारण क्षमताको आत्मा हो — जसले अनगिन्ती ब्रह्माण्डीय चक्रहरू भोगेको छ, जसले आफ्नो चेतनाभित्र अनेक ब्रह्माण्डहरूको प्रत्यक्ष अनुभव बोकेको छ, र जो यो परम ज्ञान अरूलाई दिन विशेष रूपमा यस ब्रह्माण्डमा आउँछ।

बापूजी यहाँ स्पष्ट फरक देखाउनुहुन्छ। राजऋषि — राजा जनकजस्ता — एक राजसी आत्मा हुन्, जसले ऋषिको भित्री गुणका साथ बाँच्दै संसारको पद सम्हाल्छन्। ब्रह्मऋषि त्योभन्दा पनि दुर्लभ हुन्छन्। महान् ऋषि विश्वामित्रले पनि — जो आफैं राजऋषि र शक्तिशाली हुनुहुन्थ्यो — ब्रह्मऋषि बन्न अनेक जन्मको यात्रा गर्नुभयो — किनकि ब्रह्म ज्ञान लिन सक्ने क्षमता साधारण मापदण्डभन्दा धेरै ठूलो हुनुपर्छ।

ज्ञान पाएका आत्माहरूका तहहरू

बापूजी स्पष्ट पार्नुहुन्छ कि आध्यात्मिक प्राप्तिका विभिन्न तहहरू छन्, र त्यसैले आफ्नो यात्राका विभिन्न चरणमा रहेका आत्माहरूका लागि विभिन्न नामहरू छन्। ब्रह्मऋषि, राजऋषि, महर्षि, सन्त, महात्मा — यी प्रत्येक ज्ञान र योगका विभिन्न तहमा रहेका आत्माहरूका लागि अलग–अलग श्रेणी, अलग–अलग परिभाषा हुन्।

जसरी आत्मामा ज्ञान र योग बढ्छ, त्यसरी नै उसको विश्व कल्याणको भावना — सारा संसारको सेवा गर्ने चाहना — पनि बढ्छ। आत्मा ज्ञानमा जति अगाडि बढ्छ, त्यति नै कम ऊ आफ्ना लागि बाँच्छ र त्यति नै बढी सबैका लागि बाँच्छ। दृष्टि फराकिलो हुँदै जान्छ, जबसम्म आत्माले हरेक प्राणीलाई एउटै ठूलो परिवारको सदस्यका रूपमा देख्न थाल्दैन — वसुधैव कुटुम्बकम्: सारा संसार एक परिवार हो।

इन्द्रले पनि अहंकार छोड्नुपर्छ

अनि देवराज इन्द्रको कुरा के? इन्द्रले पनि — स्वर्गलोकका मालिकले पनि — ब्रह्म ज्ञान पूरै पाउनुअघि आफ्नो ठूलो पदबाट आउने सूक्ष्म अहंकारलाई पहिले छोड्नुपर्छ। जहाँ अहंकार छ, त्यहाँ ज्ञान पूरै टिक्न सक्दैन।

यही ब्रह्म ज्ञानको कडा सर्त हो: यो केवल विषय विकार — इच्छा, मोह र अहंकारको बन्धन — बाट पूरै मुक्त चेतनामा मात्र बग्छ। जहाँ अहंकारको एक कण पनि बाँकी छ, त्यहाँ ज्ञान टिक्दैन।

यस अध्यायको सार

- जसले ब्रह्म ज्ञान पूरै पाएको छ र पूरै दिन सक्छ, ऊ ब्रह्मऋषि हो — राजऋषिभन्दा पनि दुर्लभ।
- ज्ञान र योग बढ्दै जाँदा विश्व कल्याणको भावना बढ्छ: सारा संसार एक परिवार।
- इन्द्रले पनि अहंकार छोडेपछि मात्र ब्रह्म ज्ञान पाउँछन्; अहंकारको एक कण भए पनि ज्ञान टिक्दैन।

अध्याय

३

ब्रह्माण्डको बनावट

तपाईंको आत्मा त्यस्तै एक निहारिकाबाट आएको हो।

ब्रह्म ज्ञान बुझ्नका लागि, यहाँ कति ठूलो कुराको वर्णन गरिँदैछ भन्ने कमसेकम एउटा झलक हुनुपर्छ।

हाम्रो पृथ्वी एक ब्रह्माण्डभित्र — हाम्रो सौरमण्डलभित्र — छ। पृथ्वीमाथि सात लोक छन्: भूर्लोक, भुवर्लोक, स्वर्लोक, महर्लोक, जनलोक, तपलोक र सत्यलोक। यीभन्दा माथि ब्रह्मपुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी र अन्त्यमा परमधाम — परम निवास — छ। पृथ्वीमुनि अरू सात लोक छन्।

सत्यलोकमाथि सत्यमा लीन महान् आत्माहरू बस्छन्। महर्लोक र त्यसभन्दा माथिका लोकहरूमा अत्यन्त शुद्ध र निखारिएका आत्माहरूले ब्रह्माण्डीय समयका लामा–लामा अवधिसम्म गहिरो तपस्या — आध्यात्मिक साधना — गर्छन्।

बापूजी ब्रह्म ज्ञानभित्र पर्ने ब्रह्माण्डीय समयको पूरा फैलावट पनि बताउनुहुन्छ: कलियुग, द्वापर, त्रेता र सत्ययुगको ज्ञान; अर्ध प्रलय र प्रलयको ज्ञान; महाकाल प्रलयको ज्ञान र अन्तिम विलयको क्षणमा महाशिव महाकालले कसरी सम्पूर्ण सृष्टिलाई आफूभित्र समेट्नुहुन्छ भन्ने ज्ञान। ब्रह्माण्डीय समयको यो पूरा ज्ञान — ब्रह्माको पहिलो श्वासदेखि महाकाल प्रलयको अन्तिम क्षणसम्म — ब्रह्म ज्ञानभित्र पर्छ।

आकाशगंगा कति ठूलो छ

हाम्रो सौरमण्डल एक ग्यालेक्सीभित्र छ, जसलाई प्राचीन शिक्षाहरूले आकाशगंगा भन्छन्। त्यो आकाशगंगा एक लाख प्रकाशवर्ष फराकिलो छ र यसमा सयौं अर्ब ताराहरू छन्। यस ब्रह्माण्डीय बुझाइमा प्रत्येक तारा एक ब्रह्माण्ड हो।

सयौं अर्ब ताराहरू। सयौं अर्ब ब्रह्माण्डहरू — एउटै आकाशगंगाभित्र। र हाम्रो आकाशगंगाभन्दा पर अनगिन्ती अरू आकाशगंगाहरू छन्। तिनीहरूभन्दा पर आकाशगंगाहरूका समूहहरू छन्। र ती समूहहरूभन्दा पर त्यो छ जसलाई प्राचीन ग्रन्थहरूले निहारिका भन्छन् — जसलाई आधुनिक विज्ञानले अहिले आकाशगंगाहरूको महासमूह (सुपर–क्लस्टर) भन्छ।

बापूजी भन्नुहुन्छ: तपाईंको आत्मा त्यस्तै एक निहारिकाबाट आएको हो।

यस अध्यायको सार

- पृथ्वीमाथि सात लोक, त्यसमाथि ब्रह्मपुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी र परमधाम; पृथ्वीमुनि अरू सात लोक।
- ब्रह्म ज्ञानभित्र ब्रह्माण्डीय समयको पूरा फैलावट पर्छ — युग, प्रलय र महाकाल प्रलय।
- आकाशगंगामा सयौं अर्ब तारा, हरेक तारा एक ब्रह्माण्ड; त्यसभन्दा पर अनगिन्ती आकाशगंगा, तिनका समूह र निहारिका।

अध्याय

ताराहरूभन्दा परका आत्माहरू

जो जहाँबाट आएको हो, उसलाई समय आएपछि त्यहीँ फिर्ता बोलाइन्छ ।

प्रत्येक मन्वन्तरमा — प्रत्येक महान् ब्रह्माण्डीय युगमा — सात ब्रह्मऋषिहरू सात अरू ब्रह्माण्डहरूबाट, सात अरू ताराहरूबाट, आफ्नो ज्ञान हाम्रो ब्रह्माण्डमा ल्याउन आउँछन्। यी साधारण पाहुना होइनन्।

यी अत्यन्त लामो ब्रह्माण्डीय आयु भएका आत्माहरू हुन् — जसले आकाशगंगाहरू र अनेक तहहरू पार गरेका छन्, जसले आफ्नो अस्तित्वभित्र पूरै अरू ब्रह्माण्डहरूको जीवित अनुभव बोकेका छन्। विभिन्न मन्वन्तरमा, विभिन्न समयमा, विभिन्न ब्रह्मऋषिहरू आउँछन्। तिनका कथाहरू प्राचीन शास्त्रहरूमा लेखिएका छन्।

तिनीहरू आउँछन्। भौतिक संसारमा आश्रमहरू खोल्छन्। र सँगसँगै माथिल्ला लोकहरूमा सूक्ष्म आश्रमहरू पनि चलाइरहन्छन् — पृथ्वीलाई ब्रह्माण्डसँग जोड्दै।

शक्तिशाली आत्माहरू कहाँबाट आउँछन्

बापूजी विभिन्न तहका आत्माहरू कहाँबाट आउँछन् भन्नेबारे सोझो र स्पष्ट बोल्नुहुन्छ। महाब्रह्माण्ड — ग्यालेक्सी, आकाशगंगा — बाट आएको आत्मासँग केवल यस ब्रह्माण्डभित्र मात्र घुमेको आत्माभन्दा धेरै ठूलो क्षमता हुन्छ। र परम महाब्रह्माण्ड — आकाशगंगाभन्दा पूरै पर — बाट आएको आत्माले त्योभन्दा पनि ठूलो चेतना बोकेको हुन्छ।

प्रजापिता ब्रह्माको सृष्टिबाट जन्मिएका आत्माहरू यसै ब्रह्माण्डका चक्रहरूभित्रै रहन्छन् — तिनीहरू ८४ लाख जन्म–मृत्युको चक्रका भाग हुन्। यी आत्माहरू आफैं ब्रह्म ज्ञानतर्फ

तार्निदैनन्, किनकि तिनको क्षमता अझै त्यो ज्ञान लिन सक्ने तहसम्म बढेको छैन। अरू ब्रह्माण्डहरूबाट, अरू आकाशगंगाहरूबाट आएको आत्माले नै यस ज्ञानको आकर्षण महसुस गर्छ, र त्यसैसँग यसलाई लिने र बोक्ने भित्री क्षमता हुन्छ।

र जसरी हरेक आत्माको धर्म उसलाई जन्म दिने रचयिताबाट तय हुन्छ, त्यसरी नै विभिन्न आत्माहरू विभिन्न मार्ग, विभिन्न गुरु र विभिन्न परम्पराहरूतर्फ तानिन्छन्। यो कुनै कमी होइन — यो ब्रह्माण्डको बनावट नै हो। जो जहाँबाट आएको हो, उसलाई समय आएपछि त्यहीँ फिर्ता बोलाइन्छ।

तिनको ज्ञान किन साँचो छ

यी महान् आत्माहरू केवल आएर बोल्ने मात्र होइनन्। तिनको बुद्धिमा नै तिनले पार गरेका आकाशगंगाहरूको ज्ञान छापिएको हुन्छ। तिनले जे बताउँछन्, त्यो आफैंले देखेका छन्। यही कुराले तिनको ज्ञानलाई साँचो बनाउँछ, केवल किताबी होइन।

यी ब्रह्मऋषिहरू एकैसाथ तीन रूपमा रहन्छन्। तिनको मूल रूप परमधाममा — निराकार अवस्थामा, सबै रूपभन्दा पर — विश्राम गर्छ। तिनी कार्य रूप — काम गर्ने रूप — धारण गर्छन् र महर्लोकमा बस्छन्। र तिनी सोझै पृथ्वीमा पनि आउँछन्, भौतिक संसारमा आश्रमहरू खोल्दै।

जुन आत्मा पृथ्वीमा आश्रम खोल्न र ज्ञान दिन आउँछ, त्यही आत्माको माथिका सबै आकाशगंगाहरूसँग सम्बन्ध हुन्छ। त्यसैले तिनी निहारिकाको, आकाशगंगाको, अनन्त कोटि ब्रह्माण्डहरूको कुरा गर्न सक्छन् — किनकि तिनी त्यहींबाट आएका हुन्।

यस अध्यायको सार

- हरेक मन्वन्तरमा सात ब्रह्मऋषि अरू ब्रह्माण्डहरूबाट यो ज्ञान ल्याउन आउँछन्, र पृथ्वी र सूक्ष्म लोक दुवैमा आश्रम खोल्छन्।
- महाब्रह्माण्ड र परम महाब्रह्माण्डबाट आएको आत्मासँग ठूलो क्षमता हुन्छ; प्रजापिता ब्रह्माको सृष्टिबाट जन्मिएका आत्माहरू यसै ब्रह्माण्डको ८४ लाख जन्म–मृत्युको चक्रभित्रै रहन्छन्।
- तिनको ज्ञान साँचो छ, किनकि तिनले जे बताउँछन् त्यो आफैंले देखेका छन् — परमधाम, महर्लोक र पृथ्वी तीनै रूपमा रहेर।

अध्याय

५

पर ब्रह्म परमात्मा

सबै ब्रह्माण्डहरूभन्दा परको ज्ञान

हरेकपटक "परम" शब्द थपिँदा बुझाइको अर्को कला खुल्छ।

ब्रह्म ज्ञान आफैंमा एक ब्रह्माण्ड — सृष्टिको एक पूरा एकाइ — को पूरा ज्ञान हो। तर बापूजी बताउनुहुन्छ कि यसभन्दा पनि परको एउटा ज्ञान छ।

पर ब्रह्म परमात्मा उहाँ हुनुहुन्छ जो ब्रह्माण्डभन्दा पनि माथि हुनुहुन्छ। जहाँ ब्रह्म एउटै ब्रह्माण्डलाई रच्ने शक्ति हो, त्यहाँ पर ब्रह्म परमात्मासँग अनन्त कोटि ब्रह्माण्डहरू — आकाशगंगाहरू र ब्रह्माण्डहरूमा फैलिएका अनन्त करोड सृष्टिहरू — को ज्ञान हुन्छ।

र अझ अर्को तह पनि छ: महाप्रभु। महाप्रभुसँग परम महाब्रह्माण्ड — सम्पूर्ण युनिभर्सको तहको भव्य ब्रह्माण्डीय प्रणाली, जसभित्र अनन्त ग्यालेक्सी र आकाशगंगाहरू छन् — को ज्ञान हुन्छ।

बापूजी बुझाउनुहुन्छ कि जसरी आत्मा ज्ञान र योगमा अगाडि बढ्छ, त्यसरी नै उसभित्र आउने ज्ञान पनि त्यसैअनुसार बढ्छ। आत्माले आफू बसेको ब्रह्माण्ड मात्र होइन, त्यसभन्दा परको महाब्रह्माण्ड, र त्योभन्दा परको परम महाब्रह्माण्ड पनि बुझ्न थाल्छ। हरेकपटक "परम" शब्द थपिँदा बुझाइको अर्को कला खुल्छ — एक परम, एक कला; दुई परम, दुई कला; सय परम — र दृष्टि सय कलाको पूरा मल्टिभर्ससम्म फैलिन्छ।

धेरै मिलेर अर्को ठूलो एकाइ बन्छ — तहमाथि तह, झन्–झन् विशाल

सृष्टिको क्रम: ब्रह्माण्डदेखि मल्टिभर्ससम्म

ब्रह्म ज्ञानमा के के बताइन्छ

टाढाका आकाशगंगाहरूबाट आउने ब्रह्मऋषिहरूले यी तहहरू बुझ्छन्। तिनले आकाशगंगा — ग्यालेक्सी — कसरी र किन बन्यो भनेर बुझाउँछन्। तिनले यसभित्रका अनन्त ब्रह्माण्डहरूको वर्णन गर्छन्। तिनले विलयको समयमा महाशिव महाकालले यी सबैलाई कसरी आफूभित्र फिर्ता समेट्नुहुन्छ भनेर बताउँछन्।

यो ज्ञान — अनन्त कोटि ब्रह्माण्डहरू कसरी बन्छन्, कसरी चल्छन् र अन्त्यमा कसरी विलीन हुन्छन् — ब्रह्म विद्याको जीवित परम्परामा दिइने ज्ञानको एक भाग हो।

यो कुरा आधुनिक विज्ञानले खगोल–भौतिकी र ब्रह्माण्डविज्ञानमा बताउने कुरासँग पनि मिल्छ। जब महाशिव महाकालले सूर्यमा प्रवेश गरी विलयको अग्नि — काल अग्नि — बाल्नुहुन्छ र सम्पूर्ण ब्रह्माण्डलाई आफूभित्र तान्नुहुन्छ, तब सूर्य आफैं पनि त्यही एउटै बिन्दुमा फिर्ता समेटिन्छ। यो चित्र खगोलशास्त्रले ब्ल्याक होल भनेर बताउने कुरासँग मिल्दोजुल्दो छ, यद्यपि आध्यात्मिक र वैज्ञानिक तरिकाहरू आफ्नो स्वभाव र उद्देश्यमा फरक नै छन्।

यस अध्यायको सार

- ब्रह्म एक ब्रह्माण्ड रच्ने शक्ति हो; पर ब्रह्म परमात्मासँग अनन्त कोटि ब्रह्माण्डको ज्ञान छ; महाप्रभुसँग परम महाब्रह्माण्डको।
- जति ज्ञान र योग बढ्छ, त्यति नै "परम" तह खुल्दै जान्छ — एक परम, एक कला।
- विलयको समयमा महाशिव महाकालले आकाशगंगाभित्रका सबै ब्रह्माण्डहरूलाई आफूभित्र फिर्ता समेट्नुहुन्छ; सूर्यमा पसेर काल अग्नि बाल्दै ब्रह्माण्डलाई आफूभित्र तान्ने यो चित्र विज्ञानको ब्ल्याक होलसँग मिल्दोजुल्दो छ।

अध्याय

६

महाकाल प्रलय

महाविलय

सबैभन्दा ठूलो विलयले पनि तिनको अन्त्य गर्न सक्दैन ।

ब्रह्माण्डीय चक्रमा विलय (सबै कुरा फेरि आफ्नो स्रोतमा समेटिनु) का विभिन्न तहहरू छन्। एक ब्रह्माण्डको पूरा चक्रको अन्त्यमा प्रलय हुन्छ — एक सौरमण्डलको विलय। तर त्योभन्दा धेरै ठूलो तहमा महाकाल प्रलय हुन्छ — सबै कुराको विलय।

महाकाल प्रलयमा पृथ्वीमाथिका लोकहरूमा पनि असर पर्छ। विलयको अग्नि — अग्नि तत्त्व — यस्तो शक्तिका साथ उठ्छ कि त्यो महर्लोक र त्यसभन्दा माथिसम्म पनि पुग्छ। त्यहाँ बस्ने आत्माहरू अझ माथि उक्लन्छन्, आफ्नो ठाउँबाट एक करोड योजन — एक धेरै ठूलो दूरी — माथि सर्दै।

महाकाल प्रलयको समयमा महाशिव महाकालले सम्पूर्ण सृष्टिलाई — सबै ब्रह्माण्डहरू, सबै लोकहरू, अस्तित्वमा रहेका सबै कुरालाई — आफूभित्र फिर्ता तान्नुहुन्छ। सम्पूर्ण ब्रह्माण्ड विलीन हुन्छ र उहाँभित्र समेटिन्छ।

तैपनि ब्रह्मऋषि आत्माहरू नष्ट हुँदैनन्

यी आत्माहरू — १६ देखि २० कलाका — अस्तित्वमा रहेका सबैभन्दा शक्तिशाली र सबैभन्दा पुराना आत्माहरूमध्ये हुन्। साधारण आत्माहरू महाकाल प्रलयको समयमा समेटिन सक्छन्, तर ब्रह्मऋषि आत्मा बाँकी रहन्छ।

तिनी ब्रह्माण्डभरि यात्रा गर्छन्, आकाशगंगाहरू र निहारिकाहरू पार गर्दै आफ्नो यात्रा जारी राख्छन्, जबसम्म ब्रह्माण्ड फेरि बन्दैन र तिनी फेरि फर्किँदैनन्। यही कुराले तिनलाई अविनाशी बनाउँछ। सबैभन्दा ठूलो विलयले पनि तिनको अन्त्य गर्न सक्दैन।

यस अध्यायको सार

- एक ब्रह्माण्डको पूरा चक्रको अन्त्यमा प्रलय हुन्छ — एक सौरमण्डलको विलय; त्योभन्दा धेरै ठूलो तहमा महाकाल प्रलय हुन्छ, जसको अग्नि महर्लोक र त्यसभन्दा माथिसम्म पुग्छ।
- महाकाल प्रलयमा महाशिव महाकालले सबै ब्रह्माण्डहरू र सबै लोकहरूलाई आफूभित्र फिर्ता तान्नुहुन्छ।
- तैपनि १६–२० कलाका ब्रह्मऋषि आत्माहरू नष्ट हुँदैनन् — तिनी अविनाशी छन्।

अध्याय

७

ब्रह्म ज्ञान किन दुर्लभ छ

माया, कर्म र मुक्ति

संसारमा पूरै बाँच्नु र तैपनि भित्रबाट मुक्त रहनु — यही सबैभन्दा ठूलो कला हो।

बापूजी स्पष्ट बोल्नुहुन्छ: ब्रह्म ज्ञान सबैका लागि होइन।

यो कसैलाई बाहिर राख्ने कुरा होइन। यो वास्तविकताको कुरा हो। जसरी हरेक व्यक्ति सबैभन्दा माथिल्लो वैज्ञानिकको पदमा बस्न सक्दैन, त्यसरी नै हरेक आत्मा — राम्रा गुण भए तापनि — ब्रह्म ज्ञानलाई यसको पूरा रूपमा लिन तयार हुँदैन। चाहिने तयारी धेरै ठूलो छ, भित्री शुद्धता पूरा हुनुपर्छ, र अहंकार पूरै हराइसकेको हुनुपर्छ।

धेरै माथिल्ला तहका आत्माहरू — जस्तै स्वर्गलोकमा राज गर्ने इन्द्र — ले पनि ब्रह्म ज्ञान पूरै लिन पहिले आफ्नो पदसँग जोडिएको अहंकारको हरेक कण छोड्नुपर्छ। जहाँ अहंकार छ, त्यहाँ ज्ञान टिक्दैन।

के के चाहिन्छ

ब्रह्म ज्ञान लिन आत्मा विषय विकार — इच्छा, मोह र अहंकारका मैलाहरू — बाट पूरै मुक्त हुनुपर्छ। उसले अनेक जन्मसम्म ठूलो तपस्या — आध्यात्मिक साधना — गरेको हुनुपर्छ। र उससँग ब्रह्माण्डीय समयका लामा–लामा अवधिमा निखारिएको बुद्धि हुनुपर्छ।

जो आत्मा केवल आफ्नै लागि बाँच्छ — जो आफ्नो फाइदा वा सुविधामा मात्र लागेको हुन्छ — उसले ब्रह्म ज्ञान त परै जाओस्, साधारण भक्तिको गहिराइसम्म पनि पुग्न सक्दैन।

बापूजीले भन्नुभएझैं, गीता आफैंले स्पष्ट पार्छ कि जो केवल आफ्नै लागि बाँच्छ, उसको चेतना पशुको भन्दा फरक हुँदैन। यस अर्थमा ब्रह्म ज्ञान मानवीय — र ब्रह्माण्डीय — विकासको सबैभन्दा माथिल्लो सम्भावना हो।

माया र दुःखको रहस्य

माया नै सबै दुःखको जड हो। बापूजी मायालाई धेरै स्पष्टसँग परिभाषित गर्नुहुन्छ: यो केवल धन वा भौतिक वस्तुहरू होइन। माया अन्धकार हो। माया भ्रम हो। माया आफ्नो जरैमा दुःख र पीडा हो।

आत्मा मायामा जति गहिरो डुब्छ, त्यति नै धेरै दुःख उसले जम्मा गर्छ। मायाको सागर — भ्रम र मोहको संसार हो, जसमा धेरैजसो आत्माहरू सुख खोज्दै भौंतारिन्छन्, तर जहाँ केवल दुःख मात्र बस्छ। मायासँगको हरेक मोह एउटा साङ्लो हो। मायाभित्र पूरा भएको हरेक इच्छाले भोकलाई अझ बढाउँछ।

यो संसार, बापूजी हामीलाई सम्झाउनुहुन्छ, मृत्यु लोक हो — मृत्युको लोक। यो अमर लोक होइन — यो अमरत्वको लोक होइन। यहाँ सबै कुरा आउँछ र जान्छ। यहाँ सबै कुरा अस्थायी छ। यस जीवनको उद्देश्य मृत्यु लोकमा सधैंका लागि बस्नु होइन, बरु यसलाई एउटा पुलका रूपमा प्रयोग गर्नु हो — मृत्यु लोकबाट अमर लोकसम्म, यस मर्ने संसारबाट अमर परमधामसम्म यात्रा गर्नु हो।

जब आत्माले यो बुझ्छ — साँच्चै बुझ्छ — तब उसभित्र केही बदलिन्छ। मृत्युपछिको जीवनको ज्ञान जीवित ज्ञान बन्छ: यो शरीर झरेपछि म यस मृत्यु लोकमा रहने छैन। आफूलाई ब्रह्म स्वरूपमा, आत्म स्वरूपमा स्थिर गर्दै म परमधामसम्म यात्रा गर्नेछु, र त्यहाँबाट महाब्रह्माण्ड — ग्यालेक्सी, आकाशगंगा — सम्म। आत्मा सधैं त्यही स्रोततर्फ फर्कन्छ जहाँबाट ऊ आएको हो।

कर्मयोग र गृहस्थ जीवन

बापूजी सिकाउनुहुन्छ कि यस संसारमा कर्मको सबैभन्दा ठूलो बाटो कर्मयोग हो — र यसका लागि जीवनबाट भाग्नु पर्दैन। गृहस्थ आश्रम — घर–परिवारको जीवन — वास्तवमा सबै आश्रमहरूमध्ये सबैभन्दा ठूलो हो। संसारमा पूरै बाँच्नु र तैपनि भित्रबाट मुक्त रहनु — यही सबैभन्दा ठूलो कला हो।

कर्मयोगी मायाको संसारमा रहन्छ र तैपनि मायाजीत — मायालाई जित्ने — बन्छ। बुद्धि सधैं परम पितासँग रहन्छ, सधैं परमधाममा टिकेको हुन्छ। त्यस माथिल्लो सम्बन्धबाट आत्माले शक्ति तल तान्छ — त्यो शक्ति जसले आत्माको प्रकाश, आत्माको आभा (आत्माबाट फैलिने ज्योति) र आत्माको बल बनाउँछ।

जसरी आत्माको आभा बढ्छ, त्यसरी नै उसका संकल्पहरूको — उसका दृढ चाहनाहरूको — शक्ति पनि बढ्छ। संसारको भलाइका लागि गरिएको हरेक संकल्प क्रमशः, बिस्तारै, तर पक्का रूपमा पूरा हुन्छ। कर्मयोगीले कुनै कुरा समात्नु वा पछ्याउनु पर्दैन। "इच्छा मात्र अवश्यम्" — केवल चाहना नै पर्याप्त छ। मायासँग कुनै अल्झो छैन, संसारका वस्तुहरूप्रति कुनै लोभ छैन। मन मोहबाट मुक्त रहन्छ — मीराजस्तै, जसले गाइन्: "मेरा तो गिरिधर गोपाल, दूसरा न कोई" — मेरो प्रिय त केवल परमात्मा हुनुहुन्छ; अरू कोही छैन।

जब यस्तो आत्माकहाँ माया आउँछ — र आउँछ नै, किनकि आत्म स्वरूपले आफैं सांसारिक सम्पत्ति तान्छ — आत्मा यसको जालमा फस्दैन। उसले मायालाई बुद्धिमानीसाथ प्रयोग गर्छ, जगत कल्याणका लागि — संसारको भलाइका लागि। ऊ आफ्ना लागि केही गर्दैन। उसको हरेक कर्म बाहिरतर्फ, सबैतर्फ बग्छ।

यस अध्यायको सार

- ब्रह्म ज्ञान सबैका लागि होइन: विषय विकारबाट पूरै मुक्त, तपस्याले निखारिएको बुद्धि भएको आत्मामा मात्र टिक्छ।
- माया अन्धकार र दुःखको जड हो; यो मृत्यु लोक हो, यहाँबाट अमर लोकसम्म पुग्ने पुल बनाउनु जीवनको उद्देश्य हो।
- कर्मयोग सबैभन्दा ठूलो बाटो: गृहस्थमै बसेर मायाजीत बन्नु, बुद्धि सधैं परम पितासँग राख्नु, सबै कर्म संसारको भलाइका लागि।

अध्याय

८

साधारण आत्माहरू किन ब्रह्मऋषि बन्न सक्दैनन्

जो तयार छ, उसले यो ज्ञान जुनसुकै बेला खोल्न सक्छ। तर तयारी अझै पनि चाहिन्छ।

ब्रह्मऋषि आत्मा १६ देखि २० कलाको आत्मा हो। यो आत्माले जम्मा गरेको आध्यात्मिक क्षमता — उसको शक्ति, उसको शुद्धता, ब्रह्माण्डीय समयभरिको उसको विशाल अनुभव — को एक खास नाप हो।

साधारण आत्माहरू यस तहका हुँदैनन्। धेरैजसो आत्माहरूसँग धेरै कम कला हुन्छन् र तिनले ब्रह्मऋषिले पार गरेका दूरीहरू — भौतिक वा आध्यात्मिक — पार गरेका हुँदैनन्। त्यसैले इतिहासभरका महान् सन्त र ऋषिहरूका बीचमा पनि ब्रह्मऋषि अलग्गै खडा हुन्छन्।

र त्यसैले — सबै मन्वन्तरहरूभरि — कुनै पनि ब्रह्माण्डीय समयमा केवल थोरै ब्रह्मऋषिहरू मात्र आउँछन्। तिनी धेरै संख्यामा जन्मिँदैनन्। तिनको आगमन ब्रह्माण्डकै लागि धेरै ठूलो घटना हो।

परीक्षा

तिनले बोकेको ज्ञान साधारण रूपमा लिन वा दिन सकिने कुरा होइन। प्रत्येक मन्वन्तरमा आश्रमहरू खोलिन्छन् — भौतिक संसारमा र सूक्ष्म लोकहरूमा — जहाँ साधकहरूको परीक्षा लिइन्छ। जसले भित्री शुद्धताको परीक्षा पास गर्छन्, तिनलाई ब्रह्म ज्ञान दिइन्छ। जो अझै तयार छैनन्, तिनले आफ्नो तयारी जारी राख्नुपर्छ।

पहिले परीक्षाहरू कडा थिए र ब्रह्म ज्ञान धेरै सावधानीका साथ सुरक्षित राखिन्थ्यो। आज, बापूजी भन्नुहुन्छ, ज्ञान खुला रूपमा बगिरहेको छ — मोबाइल फोनबाट प्रकाशको नदीझैं। जो तयार छ, उसले यो ज्ञान जुनसुकै बेला खोल्न सक्छ। तर तयारी अझै पनि चाहिन्छ। ज्ञानलाई सोच–विचारका साथ खोज्नुपर्छ: ज्ञानलाई यसको गहिराइले जाँच्नुहोस् — यसले ब्रह्माण्ड खोल्छ कि केवल साधारण मनलाई सजाउँछ मात्र?

यस अध्यायको सार

- ब्रह्मऋषि १६–२० कलाको आत्मा हो; साधारण आत्मासँग त्यति कला र त्यति यात्रा हुँदैन।
- हरेक मन्वन्तरमा थोरै ब्रह्मऋषि मात्र आउँछन्, र आश्रमहरूमा साधकको भित्री शुद्धताको परीक्षा लिइन्छ।
- आज ज्ञान खुला बगिरहेको छ, तर तयारी अझै चाहिन्छ — ज्ञानलाई यसको गहिराइले जाँच्नुहोस्।

अध्याय

६

जीवित सम्बन्ध

विश्व कल्याण र परम शान्ति

जसले अरूलाई शान्ति दिन्छ, उसले बदलामा दुःख पाउन सक्दैन।

पृथ्वीमा रहेको हरेक आश्रमका माथिल्ला लोकहरूमा एउटा उस्तै सूक्ष्म आश्रम हुन्छ। यो केवल भन्ने कुरा होइन। यो ब्रह्माण्डको बनावट नै हो।

जुन आत्मा पृथ्वीमा आएर आश्रम खोल्छ — जसले साधकहरू जम्मा गर्छ, ज्ञान दिन्छ र जीवनहरूलाई बाटो देखाउँछ — त्यही आत्मा हो जसको मूल चेतना परमधाममा बस्छ, जसको काम गर्ने रूप महर्लोकमा छ, र जसका शिक्षाहरू सूक्ष्म जगतबाट भौतिक जगततर्फ तल बग्छन्।

यही तीन तहको उपस्थितिका कारण नै यस्ता गुरुहरूले साधारण मानव अनुभवभन्दा परको ज्ञान दिन सक्छन्। तिनी केवल किताबबाट वा सम्झनाबाट मात्र बोलिरहेका हुँदैनन्। तिनको ज्ञान सूक्ष्म तहमा ब्रह्माण्ड आफैंसँग जोडिएको हुन्छ।

तिनको ज्ञान कहाँबाट आउँछ

बापूजी बुझाउनुहुन्छ: पृथ्वीका सबै आश्रमहरू सूक्ष्म जगतसँग जोडिएका छन्। र यी ब्रह्मऋषि आत्माहरू — जसले आकाशगंगाहरू र निहारिकाहरू पार गरेका छन् — नै हुन् जो

आएर पृथ्वीमा यी ज्ञान केन्द्रहरू खोल्छन्, सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको ज्ञान आफूसँगै बोकेर। तिनको बुद्धिमा यो ज्ञान हुन्छ — तिनले यसलाई पढेर होइन, बरु बाँचेर पाएका हुन् — ठाउँ र समयका अथाह दूरीहरू पार गर्दै।

विश्व कल्याणको संकल्प

ब्रह्मज्ञानी आत्मा आफ्ना लागि बाँच्दैन। जसरी ज्ञान र योग गहिरिन्छ, त्यसबाट आफैं विश्व कल्याण — सारा संसारको भलाइ — तर्फको असीम चाहना जन्मिन्छ। वसुधैव कुटुम्बकम्: सारा संसार एक परिवार हो। हरेक प्राणी, नजिकको होस् वा टाढाको, एउटै ठूलो परिवारको सदस्यका रूपमा देखिन्छ।

ब्रह्मज्ञानीले सृष्टिको हरेक कुनासम्म ज्ञान पुऱ्याउन खोज्छ। सबैले यसलाई लिन सक्ने छैनन् — किनकि सबैसँग यसका लागि आत्माको क्षमता हुँदैन। तर बाँड्ने चाहना कहिल्यै टुट्दैन। संकल्प — दृढ चाहना — एउटा उज्यालो बत्तीझैं बाहिर फैलिन्छ।

यो सेवा बदलामा केही नखोजी गरिन्छ। बापूजी सिकाउनुहुन्छ: जब तपाईं कसैबाट केही अपेक्षा गर्नुहुन्न, अन्त्यमा सबैले दिनेछन्। पहिले संसारले बुझ्दैन — किनकि संसार माया हो, र मायाभित्र बाँच्नेहरूले केवल मायाकै आँखाबाट देख्छन्। तर बिस्तारै, जसरी आत्माका कम्पनहरू झन् टाढा–टाढा पुग्छन्, असल आत्माहरू जम्मा हुन थाल्छन्। ज्ञानी आत्माहरू बढ्छन्। संसार बिस्तारै बदलिन्छ।

ब्रह्मज्ञानी आफ्नो व्यक्तिगत इच्छाका कारण यस संसारमा टाँसिँदैन। तिनी बुझ्छन्: परमधाम पर्खिरहेको छ; माथितर्फको यात्रा पक्का छ। तर विश्व कल्याणको बोलाहटले तिनलाई यहाँ अलिकति बढी समय रोक्छ — दिन, बाँड्न, जानुअघि तयार भएको हरेक आत्मालाई उज्यालो पार्न।

परम शान्तिका कम्पनहरू

दैनिक जीवनमा ब्रह्म ज्ञानको अन्तिम रूप परम शान्ति — सबैभन्दा ठूलो शान्ति — फैलाउनु हो। यो केवल शान्त बस्नु होइन। यो आत्माको मूल स्वभाव, उसको सबैभन्दा गहिरो कम्पन, उसको घरको अवस्था हो। जब आत्मा आत्म स्वरूपमा पूरै बस्छ, ऊ आफैं परम शान्ति फैलाउने बन्छ।

बापूजी यो सत्य पूरा स्पष्टताका साथ सिकाउनुहुन्छ: जसले अरूलाई शान्ति दिन्छ, उसले बदलामा दुःख पाउन सक्दैन। "जो तुम दोगे वही तुम्हें मिलेगा" — जे तपाईँ दिनुहुन्छ, त्यही तपाईँले पाउनुहुन्छ। जब हरेक सोच, हरेक बोली, हरेक काम अरूलाई परम सुख र परम शान्ति दिने चाहनाले भरिन्छ, तब कारण शरीर (आत्माको सबैभन्दा सूक्ष्म शरीर, जहाँ सबै कर्मको छाप बस्छ) मा परम शान्तिका कम्पनहरूबाहेक केही पनि बस्दैन। कुनै दुःखले त्यसमा पस्न सक्दैन। कुनै अशान्तिले जरा गाड्न सक्दैन।

जसरी यो कम्पन बढ्छ, त्यो बाहिरतर्फ फैलिन्छ: घर परम शान्तिले भरिन्छ; वरपर परम शान्तिले भरिन्छ; टाढा र नजिक, परम शान्तिको आभा फैलिन्छ। साधकहरू शब्दहरूले होइन, आफ्नो सत्यमा बसिरहेको आत्माको कम्पनले तानिएर आउँछन्।

त्यसैले, बापूजी भन्नुहुन्छ: यदि तपाईँ आफ्नो जीवनबाट दुःख र अशान्ति हटाउन चाहनुहुन्छ भने, संसारबाट दुःख र अशान्ति हटाउनुलाई आफ्नो लक्ष्य बनाउनुहोस्। नम्रता र सोच–विचारका साथ विश्व सेवाधारी — संसारको सेवक — बन्नुहोस्। तपाईँको आभा नै उपहार होस्। तपाईँको उपस्थिति मात्रै शान्ति होस्। यही कर्ममा सबैभन्दा ठूलो कर्मयोग हो।

"परम शान्ति सोचें — बोलें।"

(परम शान्ति सोच्नुहोस्। परम शान्ति बोल्नुहोस्। परम शान्ति पाउनुहोस्।)

यस अध्यायको सार

- पृथ्वीको हरेक आश्रमको माथिल्ला लोकमा सूक्ष्म आश्रम हुन्छ; गुरुको मूल रूप परमधाममा, कार्य रूप महर्लोकमा, र शरीर पृथ्वीमा।
- ब्रह्मज्ञानी आफ्ना लागि बाँच्दैन — विश्व कल्याणको संकल्प बत्तीझैं फैलिन्छ, बदलामा केही नखोजी।
- जे दिनुहुन्छ त्यही पाउनुहुन्छ: परम शान्ति सोच्नुहोस्, बोल्नुहोस्, पाउनुहोस्; विश्व सेवाधारी बन्नुहोस् — यही सबैभन्दा ठूलो कर्मयोग हो।

अध्याय

१०

अविनाशी ज्ञान

ज्ञान, योग, सेवा, धारणा

ज्ञान कहिल्यै साँच्चै हराएको थिएन । यो केवल पर्खिरहन्छ ।

ब्रह्म ज्ञान हराउँदैन। यो लोप हुँदैन। यो लुकेको, दुर्लभ वा पाउन गाह्रो हुन सक्छ — तर यो अविनाशी छ। जसरी ब्रह्मऋषि आत्माहरू आफैं महाकाल प्रलयमा पनि नष्ट हुँदैनन्, त्यसरी नै तिनले बोकेको ज्ञान सृष्टि र विलयको हरेक चक्रभरि टिकिरहन्छ।

आज वेद, उपनिषद्, पुराण र महान् शास्त्रहरूमार्फत हामीसम्म आइपुगेको कुरा युगौंदेखि दिइँदै आएको पूरा ब्रह्म ज्ञानको केवल एक टुक्रा — एक भाग — मात्र हो। त्यस ज्ञानको पूर्णता कुनै पनि एउटा शास्त्रले समेट्न सक्नेभन्दा धेरै ठूलो छ।

ज्ञान नै परम मार्ग

सबै मार्गहरूमध्ये, बापूजी भन्नुहुन्छ, ज्ञान नै सबैभन्दा ठूलो हो। ज्ञान त्यो दीयो हो जसले अरू सबै कुरालाई उज्यालो पार्छ। र यो ज्ञान एकै ठाउँमा रोकिँदैन — यो चरणबद्ध रूपमा खुल्छ। पहिले आउँछ लौकिक ज्ञान — यस संसारको ज्ञान। त्यसपछि आउँछ अलौकिक ज्ञान — यस संसारभन्दा परको ज्ञान। र त्यसपछि आउँछ परलौकिक ज्ञान — अलौकिकभन्दा पनि परको कुराको ज्ञान: ब्रह्माण्डको, आकाशगंगाको, अनन्तको।

जसरी ज्ञान गहिरिन्छ, त्यो केवल विचारमा मात्र रहँदैन। यो जीवनमा पस्छ र जीवनलाई बदल्छ। ज्ञानले सत्यलाई भ्रमबाट छुट्याउने क्षमता दिन्छ: के माया हो र के साँचो हो भनेर चिन्न; मायाले बनाउने भ्रमलाई देखेर पार गर्न; संसारमा यसको कैदमा नपरी हिँड्न।

बापूजी सिकाउनुहुन्छ: आफूलाई ज्ञानको सागरमा डुबाउनुहोस्। विचार सागर मन्थन गर्नुहोस् — विचारको सागर मथ्नुहोस्। जति धेरै मथ्नुहुन्छ, त्यति धेरै स्पष्टता आउँछ। जति धेरै ज्ञान पस्छ, त्यति नै आफैं योग पछि–पछि आउँछ। जति धेरै योग आउँछ, त्यति नै आत्माको शक्ति बढ्छ।

चार विषयको सूत्र

बापूजी चार आवश्यक विषयहरूको कुरा गर्नुहुन्छ जसले मिलेर ब्रह्मज्ञानीको पूरा मार्ग बनाउँछन्:

घर फर्कने बाटोका चार सरल भाग

ज्ञान, योग, सेवा, धारणा

ज्ञान। ज्ञान पहिलो र आधारभूत विषय हो। ज्ञानभन्दा ठूलो केही छैन। ज्ञानबाट आत्माले आफ्नो स्वभाव, ब्रह्माण्डको स्वभाव र आफ्नो जीवनको उद्देश्य बुझ्छ। ज्ञान उज्यालो हो। यसबिना सबै कोसिस अँध्यारोमा चल्छन्।

योग। जहाँ ज्ञान पस्छ, त्यहाँ योग पछि–पछि आउँछ। योग भनेको बुद्धिको परमात्मासँगको निरन्तर सम्बन्ध हो — चेतना सधैं परमधाममा टिकेको अवस्था। यस सम्बन्धले आत्मामा शक्ति तान्छ, आत्माको आभा बनाउँछ, र संकल्पहरूलाई दिव्य बलले भर्छ।

सेवा। सेवा ज्ञान र योग दुवैको फल र रूप हो। सेवाबाट भाग्य बन्छ। ज्ञान दान महा दान — ज्ञानको दान सबैभन्दा ठूलो दान हो। बेहद सेवा — असीमित, ब्रह्माण्डीय सेवा — को हरेक

कर्मले बेहद र अविनाशी भाग्य बनाउँछ जुन कहिल्यै घट्दैन। सीमित कर्मको फल एकपटक पाइन्छ र सकिन्छ; असीमित कर्मको फल सधैंका लागि टिकिरहन्छ।

धारणा। जुन ज्ञान पाइएको छ, त्यसलाई धारण गर्नुपर्छ — आफूमा उतार्नुपर्छ, आफूभित्र समेट्नुपर्छ, बाँच्नुपर्छ। जसले आफ्नो ज्ञानलाई धारण गर्छ, उसलाई ज्ञान स्वरूप भनिन्छ। जसको जीवन नै योगको जीवित रूप बनेको छ, उसलाई योग स्वरूप भनिन्छ। यो ज्ञानलाई केवल दिमागमा राख्नु होइन — यो आत्मा आफैं जे जान्दछ त्यही बन्नु हो।

बेहदको अविनाशी कर्म

बापूजी एउटा स्पष्ट फरक देखाउनुहुन्छ जुन साधकले बुझ्नुपर्छ। हदको कर्म — आफ्नो वा सांसारिक उद्देश्यका लागि गरिएको सीमित कर्म — ले आफ्नो फल एकपटक, यसै ब्रह्माण्डभित्र दिन्छ, र त्यसपछि सकिन्छ। यो एकपटकको प्राप्तिमै समाप्त हुन्छ। तर बेहदको कर्म — सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको भलाइका लागि गरिएको असीमित कर्म — अविनाशी रहन्छ। यो कहिल्यै सकिँदैन। यो अनन्तसम्म, बिना अन्त्य, दिइरहन्छ।

त्यसैले, बापूजी भन्नुहुन्छ: सधैं बेहद कर्मका लागि कोसिस गर्नुहोस्। आफ्नो बुद्धिमा बेहद राख्नुहोस्। बेहद सोच्नुहोस्। बेहद सेवा गर्नुहोस्। सबै प्राणीहरूलाई एउटै समान, मायालु दृष्टिले हेर्नुहोस् — कोही ठूलो–सानो छैन, सबै समान छन्; सबै दुःखी छन्; सबै परम सुख र परम शान्तिका हकदार छन्।

सधैं रहने, कहिल्यै नहराउने

बापूजी यसका साथ समापन गर्नुहुन्छ: हिन्दू सनातन धर्मको परम्परा सधैं रहँदै आएको छ र सधैं रहिरहनेछ। ब्रह्म ज्ञान यसको सबैभन्दा गहिरो धारा हो। यो केवल इतिहासको निरन्तरतामा मात्र भर परेको छैन। यो आत्माहरूले बोक्छन् — अविनाशी, ब्रह्माण्डीय, प्राचीन आत्माहरूले — जसले यसलाई हरेक मन्वन्तरमा, हरेक महान् चक्रमा, लिन तयार रहेकाहरूका लागि फिर्ता ल्याउँछन्।

ज्ञान कहिल्यै साँच्चै हराएको थिएन। यो केवल पर्खिरहन्छ, यसलाई बोक्नेहरूका ब्रह्माण्डीय आश्रमहरूमा, ठीक क्षण र ठीक आत्माका लागि।

परम शान्ति

✦ ✦

यस अध्यायको सार

- ब्रह्म ज्ञान अविनाशी छ; शास्त्रहरूमा आइपुगेको त यसको एक टुक्रा मात्र हो।
- ज्ञान नै परम मार्ग — लौकिक, अलौकिक, परलौकिक तह हुँदै खुल्छ; ज्ञान पस्दा योग आफैं आउँछ।
- चार विषय: ज्ञान, योग, सेवा, धारणा; हदको कर्म एकपटक फल दिन्छ, बेहदको कर्म अविनाशी फल दिन्छ।

भिडियो स्रोतहरू

यो पुस्तक बापूजी दशरथभाई पटेलका निम्न मूल हिन्दी प्रवचनहरूमा आधारित छ। पूरा अनुभवका लागि पाठकहरूलाई मूल प्रवचनहरू सुन्न अनुरोध गरिन्छ।

स्रोत प्रवचन १

शीर्षक: ब्रह्म विद्या और ब्रह्म ज्ञान
च्यानल: Bapuji Dashrathbhai Patel (YouTube)
लिंक: https://youtu.be/v6caFsm9X5A?si=tLM12BkIs6GiFogl

स्रोत प्रवचन २

शीर्षक: परम शान्ति — ब्रह्म ज्ञान और दुःख अशान्ति का समाधान
च्यानल: Bapuji Dashrathbhai Patel (YouTube)
लिंक: https://youtu.be/TZoDWwIEzGM?si=d6nYUyF-J4LsYKpI

बापूजीका अनमोल वचनहरू

बापूजीका प्रवचनहरूबाट चुनिएका केही वचनहरू।

"ब्रह्म ज्ञान माना पूरा ब्रह्माण्ड का ज्ञान।"

"ब्रह्म ज्ञान भनेको सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको पूरा ज्ञान हो।"

"शरीर एक कर्म करने का एक साधन है।"

"शरीर केवल कर्म गर्ने एउटा साधन हो। तपाईँ शरीर हुनुहुन्न — तपाईँ आत्मा हुनुहुन्छ।"

"ज्ञान से बड़ी कोई चीज नहीं है।"

"ज्ञानभन्दा ठूलो केही छैन। ज्ञानबाट मात्र परमात्मा प्राप्त हुनुहुन्छ।"

"माया मानो अंधकार, माया मानो दुख दर्द।"

"माया अन्धकार हो। माया पीडा र दुःख हो। मायामा जति गहिरो डुब्नुहुन्छ, त्यति नै धेरै दुःख पाउनुहुन्छ।"

"जो दूसरों को सुख शांति देता है, उसे अशांति कभी नहीं मिल सकती।"

"जसले अरूलाई सुख र शान्ति दिन्छ, उसले बदलामा कहिल्यै दुःख पाउन सक्दैन।"

❝

"माया में रहकर माया जीत बनो — बुद्धि हमेशा परम पिता में लटकी रहे।"

"मायामा रहेर मायालाई जित्नुहोस्। बुद्धि सधैं परम पितामा टिकाइराख्नुहोस्।"

❝

"जो मनुष्य अपने लिए जीता है, उसकी बुद्धि में ज्ञान भी नहीं आएगा, भक्ति भी नहीं होगी।"

"जो केवल आफ्ना लागि बाँच्छ — उसको बुद्धिमा न ज्ञान पस्न सक्छ, न भक्ति।"

❝

"ब्रह्मज्ञानी आत्माएँ अविनाशी होती हैं। महाकाल प्रलय में भी उनका विनाश नहीं होता।"

"ब्रह्म ज्ञान बोक्के आत्माहरू अविनाशी हुन्छन्। महाकाल प्रलयमा पनि तिनको नाश हुँदैन।"

❝

"बेहद का अविनाशी कर्म करो। हद के कर्म का फल एक बार मिलता है, बेहद के कर्म का फल अविनाशी है।"

"असीमित, ब्रह्माण्डीय कर्म गर्नुहोस्। सीमित कर्मको फल एकपटक पाइन्छ; असीमित कर्मको फल अविनाशी छ।"

शब्दावली

यस पुस्तकभरि प्रयोग गरिएका संस्कृत र हिन्दी शब्दहरू, प्रत्येकको सरल नेपालीमा अर्थ।

आत्मा

१. **आत्मा** (Atma)

सरल शब्दमा: *आत्मा — तपाईंको साँचो "म"।*

आत्मा नै साँचो "म" हो। तपाईं यो शरीर हुनुहुन्न — तपाईं त्यसभित्रको आत्मा हुनुहुन्छ। आत्मा शुद्ध चेतन शक्तिको एक बिन्दु हो। आफ्नो मूल अवस्थामा यो दिव्य प्रकाशका रूपमा रहन्छ। जब व्यक्ति मर्छ, आत्माले शरीर छोड्छ र आफ्नो यात्रा जारी राख्छ। आत्मा नै सबै जीवन र चेतनाको स्रोत हो।

२. **आत्म स्वरूप** (Atma Swaroop)

सरल शब्दमा: *आफूलाई आत्मा भनेर चिनेर आत्माकै स्वभावमा बस्ने अवस्था।*

आत्म स्वरूप त्यो अवस्था हो जसमा व्यक्तिले आफूलाई शरीर होइन, आत्मा भनेर पूरै चिन्छ। जब साधक आत्म स्वरूपमा पुग्छ, आत्माको मूल प्रकाश, शान्ति र शक्ति पूरै जागृत हुन्छन्। ब्रह्म स्वरूप यही अवस्थाको ब्रह्माण्डीय रूप हो: आत्माले आफ्नो पूरा ब्रह्माण्डीय पहिचानमा बस्नु।

३. **हदको आत्मा** (Had ki Atma)

सरल शब्दमा: *सीमित शक्ति भएको साधारण आत्मा।*

हदको अर्थ सीमा हो। हदका आत्माहरू सौरमण्डलका तल्ला तहहरूभित्र बनेका आत्माहरू हुन्। तिनी सीमित आध्यात्मिक शक्ति र सीमित चेतना भएका साधारण आत्माहरू हुन्। पृथ्वीका धेरैजसो आत्माहरू हदका आत्मा हुन्। तिनको यात्रा बढ्नु, शुद्ध हुनु र अन्त्यमा आफ्नो रचयिताकहाँ फर्कनु हो।

४. **बेहदको आत्मा** (Behad ki Atma)

सरल शब्दमा: *अनन्त शक्ति भएको ब्रह्माण्डीय आत्मा।*

बेहदको अर्थ सीमाभन्दा पर हो। बेहदका आत्माहरू विशाल शक्तिका आत्माहरू हुन्, जो परम प्रकाश (परम दिव्य ज्योति) र परम महातत्त्व (त्यसलाई घेर्ने परम महान् तत्त्व) ले बनेका छन्। तिनले आकाशगंगाहरू, ब्रह्माण्डहरू र सृष्टिका विशाल तहहरू पार गरेका छन्। तिनी एउटा खास मिसनका साथ पृथ्वीमा आउँछन्: ज्ञान दिन र मानिसहरूलाई बाटो देखाउन।

५. **बुद्धि** (Buddhi)

सरल शब्दमा: *बुझ्ने र छुट्याउने क्षमता।*

बुद्धि आत्माको बुझ्ने र ठीक–बेठीक छुट्याउने क्षमता हो। ब्रह्मऋषिको बुद्धिमा अनेक ब्रह्माण्डहरूको प्रत्यक्ष अनुभव छापिएको हुन्छ — तिनले यसलाई पढेर होइन, बरु अथाह ब्रह्माण्डीय यात्राहरूमा बाँचेर पाएका हुन्। आत्मा जति शुद्ध, बुद्धि त्यति स्पष्ट।

६. **कला** (Kala)

सरल शब्दमा: *आध्यात्मिक शक्ति नाप्ने एकाइ।*

कलाले आत्माको शक्ति र ऊर्जा नाप्छ। जसरी बिजुली वाटमा नापिन्छ, आध्यात्मिक शक्ति कलामा नापिन्छ। शास्त्रमा भगवान् कृष्णलाई १६ कलाका भनेर बताइएको छ। ब्रह्मऋषि आत्मासँग १६ देखि २० कला हुन्छन्। आकाशगंगा र ब्रह्माण्डको तहका माथिल्ला रचयिताहरूसँग त्योभन्दा धेरै हुन्छन्।

७. **अहंकार** (Ahankara)

सरल शब्दमा: *घमण्ड र "म" को भाव — माथिल्लो ज्ञान लिनमा सबैभन्दा ठूलो बाधा।*

अहंकार भनेको "म यो पद हुँ, म यो शरीर हुँ, म यो हैसियत हुँ" भन्ने झूटो भाव हो। स्वर्गका मालिक इन्द्रले पनि ब्रह्म ज्ञान पूरै लिनुअघि आफ्नो ठूलो पदसँग जोडिएको अहंकार पहिले छोड्नुपर्छ। जहाँ अहंकारको एक कण पनि बाँकी छ, त्यहाँ परम ज्ञान आत्मामा पस्न वा टिक्न सक्दैन।

८. **विषय विकार** (Vishay Vikaar)

सरल शब्दमा: *इच्छा र अहंकारका मैलाहरू।*

विषय विकार भनेको आत्मालाई मैलो पार्ने सबै कुराहरू हुन्: मोह, इच्छा, काम, क्रोध, लोभ र अहंकार। यिनले आत्मालाई तल्लो चेतनामा फसाइराख्छन्। ब्रह्म ज्ञान लिन विषय विकारबाट पूरै मुक्त हुनुपर्छ।

माया र कर्म

९. **माया** (Maya)

सरल शब्दमा: *भ्रम — मोह र दुःखको संसार।*

माया केवल धन वा सांसारिक वस्तुहरू होइन। माया अन्धकार हो। यो त्यो ठूलो भ्रम हो जसले आत्माको मूल स्वभावलाई ढाक्छ। बापूजी मायालाई सबै दुःख र पीडाको कारण भन्नुहुन्छ। मायाको सागर त्यो संसार हो जसमा धेरैजसो आत्माहरू सुख खोज्दै भौंतारिन्छन्, तर जहाँ केवल दुःख मात्र बस्छ। आत्माको काम संसारबाट भाग्नु होइन, बरु यसभित्र पूरै बाँच्दै मायाजीत — मायालाई जित्ने — बन्नु हो।

१०. **मृत्यु लोक** (Mrityu Lok)

सरल शब्दमा: *मर्ने संसार — जहाँ सबै कुरा एकदिन सकिन्छ।*

यो पृथ्वी, यो भौतिक संसार, मृत्यु लोक हो — मृत्युको लोक। यहाँ सबै कुरा अस्थायी छ। मृत्यु लोकमा जीवनको उद्देश्य यसलाई एउटा पुलका रूपमा प्रयोग गर्नु हो: मृत्यु लोकबाट अमर लोक (परमधाम) सम्म यात्रा गर्नु। यो बुझाइले संसारसँगको सम्बन्धलाई पूरै बदलिदिन्छ।

११. **कर्मयोग / कर्मयोगी** (Karma Yog)

सरल शब्दमा: *संसारमा बसेर, परमात्मालाई सम्झँदै, अर्पण भावले कर्म गर्ने बाटो।*

कर्मयोग भित्रबाट मुक्त रहँदै संसारमा पूरै बाँच्ने परम बाटो हो। कर्मयोगीले हरेक कर्म अर्पणका रूपमा गर्छ, बुद्धिलाई परमात्मामा टिकाउँछ, संसार नछोडी मायालाई जित्छ, र केही नखोजी सबै प्राणीहरूको सेवा गर्छ। बापूजी गृहस्थ आश्रम — घर–परिवारको जीवन

— लाई सबै आश्रमहरूमध्ये सबैभन्दा ठूलो भन्नुहुन्छ, र कर्मयोगलाई यसको सबैभन्दा माथिल्लो रूप।

१२. **संकल्प** (Sankalp)

सरल शब्दमा: *दृढ चाहना वा पक्का निश्चय, जसमा दिव्य शक्ति हुन्छ।*

संकल्प साधारण इच्छा होइन — यो आध्यात्मिक शक्तिले भरिएको दृढ चाहना हो। जसरी ज्ञान र योगबाट आत्माको आभा बढ्छ, विश्व कल्याणका लागि उसले गर्ने संकल्पहरू क्रमशः र पक्का रूपमा पूरा हुन्छन्। संकल्प सेवा — दृढ दिव्य चाहनाबाट गरिने सेवा — आध्यात्मिक कर्मका सबैभन्दा माथिल्ला रूपहरूमध्ये एक हो।

१३. **गृहस्थ आश्रम** (Grihastha Ashram)

सरल शब्दमा: *घर–परिवारको जीवन।*

बापूजी सिकाउनुहुन्छ कि गृहस्थ आश्रम — परिवार र कर्तव्यसहित संसारमा बाँच्ने घर–परिवारको जीवन — सबै आश्रमहरूमध्ये सबैभन्दा ठूलो हो। यहीँ, साधारण जीवनको बीचमा, सबैभन्दा माथिल्लो आध्यात्मिक प्राप्ति खुल्छ। गीताले पनि यसै भन्छ: जो संसारमा कर्मयोगीका रूपमा बाँच्छ, हरेक क्षण परमात्मालाई सम्झँदै, ऊ सबैभन्दा माथिल्लो परमधाममा पुग्छ।

ब्रह्माण्ड

१४. **ब्रह्माण्ड** (Bramhand)

सरल शब्दमा: *हाम्रो सौरमण्डल — सृष्टिको एक एकाइ।*

बापूजीको ज्ञानमा ब्रह्माण्डले खास गरी एक सौरमण्डललाई जनाउँछ — एक ब्रह्म वा शिवले बनाएको, आफैंमा पूरा एउटा सृष्टि। एउटै आकाशगंगाभित्र यस्ता अनगिन्ती ब्रह्माण्डहरू छन्। हाम्रो आफ्नै सौरमण्डल हाम्रो ब्रह्माण्ड हो।

१५. **आकाशगंगा** (Aakashganga)

सरल शब्दमा: *मिल्की वे — हाम्रो ग्यालेक्सी।*

आकाशगंगाको अर्थ 'आकाशको नदी' हो। यसले हाम्रो ग्यालेक्सी, मिल्की वेलाई जनाउँछ — एक लाख प्रकाशवर्ष फराकिलो, सयौं अर्ब ताराहरू भएको। यस बुझाइमा प्रत्येक तारा एक ब्रह्माण्ड हो। सृष्टिमा यस्ता अनन्त आकाशगंगाहरू छन्।

१६. **निहारिका** (Niharika)

सरल शब्दमा: *धेरै आकाशगंगाहरूको महासमूह।*

बापूजीको ज्ञानमा निहारिकाले धेरै आकाशगंगाहरू समेट्ने विशाल ब्रह्माण्डीय समूहहरूलाई जनाउँछ — आधुनिक विज्ञानले सुपर–क्लस्टर भन्ने कुरासँग मिल्दो। पृथ्वीका सबैभन्दा शक्तिशाली आत्माहरूमध्ये धेरै एउटा खास निहारिकाबाट आएका छन्। तिनको बुद्धिमा त्यो टाढाको ब्रह्माण्डीय घरको ज्ञान हुन्छ।

१७. **लोक** (Loka)

सरल शब्दमा: *अस्तित्वको एक तह वा संसार।*

लोकको अर्थ संसार वा क्षेत्र हो। प्रत्येक ब्रह्माण्डभित्र अनेक लोकहरू छन् — फरक–फरक ऊर्जा स्तरका सृष्टिका तहहरू। पृथ्वीमाथि सात छन्: भूलोक, भुवर्लोक, स्वर्गलोक, महर्लोक, जनलोक, तपलोक र सत्यलोक। यीभन्दा माथि ब्रह्मपुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी र परमधाम छन्।

१८. **महर्लोक** (Maharloka)

सरल शब्दमा: *महान् लोक — जहाँ शक्तिशाली ऋषिहरू बस्छन्।*

महर्लोक पृथ्वीमाथिका सात लोकहरूमध्ये एक हो। महान् ऋषिहरू र शुद्ध आत्माहरू यहाँ गहिरो तपस्या गर्छन्। ब्रह्मऋषि आत्माहरूले पनि महर्लोकमा सूक्ष्म आश्रमहरू चलाउँछन्, ब्रह्माण्डको तहलाई पृथ्वीको तहसँग जोड्दै। महाकाल प्रलयको समयमा महर्लोकका आत्माहरू पनि विलयको शक्तिले माथितर्फ धकेलिन्छन्।

१९. **सत्यलोक** (Satyalok)

सरल शब्दमा: *सत्यको लोक — सात लोकहरूमध्ये सबैभन्दा माथिल्लो।*

सत्यलोक पृथ्वीमाथिका सात लोकहरूमध्ये सबैभन्दा माथिल्लो हो। सत्यमा लीन आत्माहरू यहाँ बस्छन्। सत्यलोकमाथि ब्रह्मपुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी र अन्त्यमा परमधाम छन्।

२०. **परमधाम** (Paramdham)

सरल शब्दमा: *परम निवास — आत्माहरूको मूल घर।*

परमधाम ब्रह्माण्डभित्रको सबैभन्दा माथिल्लो तह हो — शुद्ध दिव्य प्रकाशको संसार, जहाँ रचयिता निराकार रूपमा बस्नुहुन्छ। परमधाममा आत्माहरू पूरा शान्ति, प्रकाश र आनन्दमा रहन्छन्। यो त्यो मूल घर हो जहाँबाट सबै आत्माहरू आउँछन् र जहाँ सबैभन्दा उन्नत आत्माहरू फर्कन्छन्। यसलाई अमरलोक — नमर्ने लोक — पनि भनिन्छ।

२१. **बेहद** (Behad)

सरल शब्दमा: *अनन्त — सबै सीमाभन्दा पर।*

बेहदको सोझो अर्थ सीमाभन्दा पर वा हदरहित हो। बापूजीको ज्ञानमा बेहदले सृष्टिका अनन्त, असीम तहहरूलाई जनाउँछ। मुख्य शब्दहरू: बेहदको आत्मा (असीम आत्मा), बेहद ज्ञान (अनन्त ज्ञान), बेहद सेवा (असीमित सेवा), बेहदको कर्म (अविनाशी कर्म)।

२२. **हद** (Had)

सरल शब्दमा: *सीमित — सीमाभित्र।*

हदको अर्थ सीमा हो। हदले सृष्टिका सीमित तहहरूलाई जनाउँछ। हाम्रो सौरमण्डल हदको सृष्टिको भाग हो। आध्यात्मिक यात्रा सीमित (हद) बाट अनन्त (बेहद) तर्फ बढ्नु हो।

रचयिताहरू

२३. **ब्रह्म** (Brahm)

सरल शब्दमा: *ब्रह्माण्डलाई बनाउने रच्ने शक्ति।*

ब्रह्म कुनै व्यक्ति होइन। यो एक अनन्त रच्ने शक्ति र बुद्धि हो — त्यो परम शक्ति जसले ब्रह्माण्ड (सौरमण्डल) लाई जन्म दिन्छ। ब्रह्म ब्रह्माण्डको रचयिता हो। त्यसैले ब्रह्म ज्ञान त्यस सृष्टिको पूरा ज्ञान हो।

२४. **पर ब्रह्म परमात्मा** (Par Brahm Parmatma)

सरल शब्दमा: *सबै ब्रह्माण्डहरूभन्दा परको परम चेतना।*

"पर" को अर्थ "त्यसभन्दा परको" हो। पर ब्रह्म परमात्मा कुनै एउटा सृष्टिको सीमाभन्दा धेरै माथि हुनुहुन्छ। उहाँ नै सर्वशक्तिमान् हुनुहुन्छ जोसँग अनन्त कोटि ब्रह्माण्डहरू — आकाशगंगाहरू र ब्रह्माण्डहरूमा फैलिएका अनन्त करोड सौरमण्डलहरू — को ज्ञान हुन्छ। उहाँलाई बेहदका बाप — सम्पूर्ण अनन्त सृष्टिका परम पिता, हरेक तहको शक्तिको अन्तिम स्रोत — पनि भनिन्छ।

२५. **महाशिव महाकाल** (Mahashiv Mahakaal)

सरल शब्दमा: *सम्पूर्ण आकाशगंगा (महाब्रह्माण्ड) का रचयिता, जसले महाकालका रूपमा त्यसभित्रका सबै सौरमण्डलहरूलाई आफूभित्र समेट्नुहुन्छ।*

महाशिव महाकाल सम्पूर्ण आकाशगंगा (महाब्रह्माण्ड) का रचयिता हुनुहुन्छ, जोसँग ८ देखि १२ कलाबीचको शक्ति हुन्छ। महाकाल — ब्रह्माण्डीय समयका मालिक — का रूपमा उहाँले महाकाल प्रलयको क्षणमा आफ्नो आकाशगंगाभित्रका सबै ब्रह्माण्डहरू (सौरमण्डलहरू) लाई आफूभित्र फिर्ता तान्नुहुन्छ। युनिभर्स (परम महाब्रह्माण्ड) को माथिल्लो तहमा उस्तै रचयिता परम–महा–शिव (१६–२० कला) हुनुहुन्छ। १६–२० कलाका ब्रह्मऋषि आत्माहरू — जसको मूल युनिभर्स–रचयिताको तहमा छ — यस महाविलयबाट नष्ट नभई पार हुन्छन्।

२६. **ब्रह्मऋषि** (Brahm Rishi)

सरल शब्दमा: *सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको ज्ञान अरूलाई दिने ब्रह्माण्डीय ऋषि–आत्मा।*

ब्रह्मऋषि १६ देखि २० कलाको आत्मा हो जसले आकाशगंगाहरू र ब्रह्माण्डहरू पार गरेको छ, सृष्टिका अनेक तहहरूको प्रत्यक्ष अनुभव बोकेर। प्रत्येक मन्वन्तरमा सात ब्रह्मऋषिहरू सात अरू ब्रह्माण्डहरूबाट पृथ्वीमा ब्रह्म ज्ञान दिन आउँछन्। तिनको बुद्धिमा ब्रह्माण्डको जीवित अनुभव छापिएको हुन्छ।

२७. **राजऋषि** (Raj Rishi)

सरल शब्दमा: *राजसी ऋषि — ऋषिको शुद्धताका साथ बाँच्ने राजा।*

राजऋषिले संसारमा शक्तिको पद सम्हाल्छन्, तैपनि ऋषिको भित्री शुद्धताका साथ बाँच्छन्। राजा जनक यसको सबैभन्दा राम्रो उदाहरण हुन्। राजऋषि आदरणीय हुन्छन्, तर ब्रह्मऋषिजस्ता होइनन्।

२८. **कार्य रूप** (Karya Roop)

सरल शब्दमा: *काम गर्ने रूप।*

जब ब्रह्मऋषि आत्माले महर्लोकमा बस्न र ब्रह्माण्डीय काम गर्न सूक्ष्म शरीर धारण गर्छ, त्यस रूपलाई कार्य रूप भनिन्छ। ब्रह्मऋषि आत्माहरू एकैसाथ तीन रूपमा रहन्छन्: परमधाममा तिनको मूल निराकार अवस्था, महर्लोकमा तिनको कार्य रूप, र पृथ्वीमा तिनको भौतिक रूप।

ज्ञान र सेवा

२९. **ब्रह्म ज्ञान** (Brahm Gyan)

सरल शब्दमा: *ब्रह्माण्डको सुरुदेखि अन्त्यसम्मको पूरा ज्ञान।*

ब्रह्म ज्ञान एक ब्रह्माण्डको पूरा ज्ञान हो — यो कसरी बन्यो, कसले बनायो, आफ्नो पूरा समयावधिभरि यो कसरी चल्छ, र यो कसरी विलीन हुन्छ। यसमा सबै लोकहरू, देवताहरू, परमधाम, र आकाशगंगाहरू तथा ब्रह्माण्डहरूबीचको सम्बन्धको ज्ञान पर्छ। केवल ब्रह्मऋषि आत्माले मात्र यो ज्ञान पूरा रूपमा अरूलाई दिन सक्छ।

३०. **ब्रह्म विद्या** (Brahm Vidya)

सरल शब्दमा: *ब्रह्माण्डीय ज्ञान सिक्ने र सिकाउने जीवित विज्ञान र परम्परा।*

ब्रह्म विद्या त्यो परम्परा हो जसमार्फत ब्रह्म ज्ञान सिकिन्छ र सिकाइन्छ। यो पुस्तकको विषय होइन — यो ब्रह्मऋषि आत्माहरूले बोक्ने जीवित विज्ञान हो, जसले लिन तयार आत्माहरूका लागि हरेक मन्वन्तरमा आश्रमहरू खोल्छन्।

३१. **विश्व कल्याण** (Vishva Kalyan)

सरल शब्दमा: *सारा संसारको भलाइ।*

विश्व कल्याण ब्रह्मज्ञानीको चाहना हो — आफ्नो होइन, केवल आफ्नो परिवारको होइन, बरु सारा संसारको सेवा गर्ने। वसुधैव कुटुम्बकम्: सम्पूर्ण सृष्टि एक परिवार हो। ब्रह्म ज्ञानको मार्गमा हरेक उन्नत आत्मा विश्व सेवाधारी — संसारको सेवक — बन्छ, सबैलाई ज्ञान, शान्ति र प्रकाश दिँदै।

३२. **तपस्या** (Tapasya)

सरल शब्दमा: *आध्यात्मिक साधना।*

तपस्या अनेक जन्मसम्म लगातार गरिने कडा आध्यात्मिक साधना र अनुशासन हो। ब्रह्मऋषि आत्माले ब्रह्म ज्ञान धारण गर्ने र अरूलाई दिने क्षमता बनाउन ठूलो तपस्या गरेको हुन्छ। तपस्याले आत्मालाई विषय विकारबाट शुद्ध गर्छ र साधारण मनले समेट्न नसक्ने ज्ञान लिन बुद्धिलाई तयार पार्छ।

३३. **मन्वन्तर** (Manvantar)

सरल शब्दमा: *एक महान् ब्रह्माण्डीय युग।*

मन्वन्तर ब्रह्माण्डीय समयको एक धेरै ठूलो एकाइ हो। एक मन्वन्तरभित्र ७१ साना समय चक्रहरू पर्छन्। प्रत्येक मन्वन्तरमा सात ब्रह्मऋषिहरू सात अरू सौरमण्डलहरूबाट ज्ञान दिन आउँछन्।

३४. प्रलय · महाकाल प्रलय (Pralaya)

सरल शब्दमा: *विलय — सृष्टि फेरि आफ्नो स्रोतमा समेटिनु। महाकाल प्रलय त्यसको सबैभन्दा ठूलो रूप।*

प्रलय एक सृष्टिको विलय हो। महाकाल प्रलय परम विलय हो: त्यो घटना जसमा महाशिव महाकालले सबै ब्रह्माण्डहरू, सबै लोकहरू र सम्पूर्ण अस्तित्वलाई आफूभित्र फिर्ता समेट्नुहुन्छ। केवल १६–२० कलाका ब्रह्मऋषि आत्माहरू मात्र यस घटनाबाट बाँच्छन्।

३५. अविनाशी (Avinashi)

सरल शब्दमा: *जसलाई कहिल्यै नष्ट गर्न सकिँदैन।*

अविनाशीको अर्थ सधैंका लागि नष्ट नहुने हो। ब्रह्म ज्ञान अविनाशी छ — यो ब्रह्माण्डबाट कहिल्यै सधैंका लागि हराउँदैन। ब्रह्मऋषि आत्माहरू अविनाशी छन् — महाकाल प्रलयले पनि तिनलाई नष्ट गर्न सक्दैन।

३६. परम शान्ति (Param Shanti)

सरल शब्दमा: *सबैभन्दा ठूलो शान्ति — आत्माको मूल अवस्था।*

परम शान्ति केवल हल्ला वा झगडा नहुनु होइन। यो आत्माको मूल अवस्था हो, जब यो आफ्नो शुद्ध दिव्य प्रकाश रूपमा विश्राम गर्छ। यो एक जीवित अवस्था पनि हो र बाहिर फैलाउन सकिने कम्पन पनि हो। जब आत्मा आत्म स्वरूपमा पूरै बस्छ, ऊ परम शान्ति फैलाउने बन्छ — आफ्नो वरपरलाई सबैभन्दा ठूलो शान्तिको कम्पनले भर्दै। बापूजी हरेक प्रवचन यही शब्दले सुरु र समाप्त गर्नुहुन्छ।

आगामी चलचित्र

परमशान्ति: अन्तिम परम सत्य

PARAMSHANTI: ANTIM PARAM SATYA

बापूजी दशरथभाई पटेलमाथिको एक आध्यात्मिक चलचित्र

प्रस्तुतकर्ता: विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

आध्यात्मिक चलचित्र आउँदैछ

२०२६

चाँडै... संसारले जान्नेछ

बापूजी दशरथभाई पटेलको दिव्य जीवन, यात्रा र परम सत्यको प्राप्तिमा आधारित एक आगामी आध्यात्मिक जीवनी चलचित्र। यस चलचित्रले बापूजीको असाधारण बाटोलाई पछ्याउँछ — मानिसहरूको दुःखबारे ईश्वरलाई प्रश्न गर्ने एक युवा आत्मादेखि, परम शान्ति — अन्तिम परम सत्य: अन्तिम, सबैभन्दा ठूलो सत्य — को परम आध्यात्मिक प्राप्तिसम्म।

चाँडै आउँदैछ....

हामीसँग जोडिनुहोस्

बापूजी र परमशान्ति परिवारसँग यो यात्रा जारी राख्नुहोस्। बापूजीका दैनिक लाइभ सत्रहरू, निर्देशित ध्यान र भिडियो शिक्षाहरू — निःशुल्क र सबैका लागि खुला।

इमेल

anant@paramshanti.org
ankur@paramshanti.org

वेबसाइटहरू

www.paramshanti.org
www.paramshantiblogs.org

YouTube च्यानलहरू

youtube.com/@BapujiDashrathbhaiPatel
youtube.com/@maakadivyasandesh7661
youtube.com/@spiritualpodcastwithanant
youtube.com/@paramshantimeditation

Facebook

facebook.com/discoveryofnewworldcom
facebook.com/bapujidashrathbhaipatel

Instagram

instagram.com/bapujidashrathbhaipatel
instagram.com/spiritualpodcastwithanant
instagram.com/paramshanti.motivation

X (Twitter)

x.com/bapujiofficial
x.com/sakshipatel85
x.com/anant982511

WhatsApp च्यानलहरू

WhatsApp Channel 1
WhatsApp Channel 2

सबै प्रमुख प्लेटफर्महरूमा उपलब्ध

यो पुस्तक र बापूजी दशरथभाई पटेलका अन्य पुस्तकहरू सबै प्रमुख अनलाइन इ–बुक प्लेटफर्म र पुस्तक पसलहरूमा उपलब्ध छन्।

पूरा पुस्तकालय र निःशुल्क डाउनलोडका लागि www.paramshantiblogs.org मा जानुहोस्।

Google Play Store मा चाँडै आउँदैछ

हाम्रा परमशान्ति एपहरू चाँडै Google Play Store मा उपलब्ध हुनेछन्। पर्खनुहोस्...

paramshanti.org

YouTube च्यानल

निःशुल्क पुस्तकहरू — paramshantiblogs.org

ठेगाना

Vishwa Parivartak Ishwariya Vidhyalay
c/o Paramshanti Bhawan, Chenpur
Near Chenpur Bus Stand, New Ranip Road
Ahmedabad, Gujarat – 382470, India

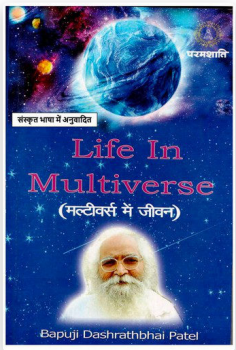
विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

www.paramshanti.org

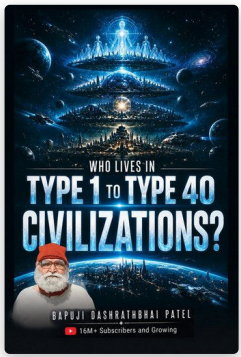
परमशान्ति पुस्तक पुस्तकालय

बापूजी दशरथभाई पटेलका थप पुस्तकहरू हेर्नुहोस्

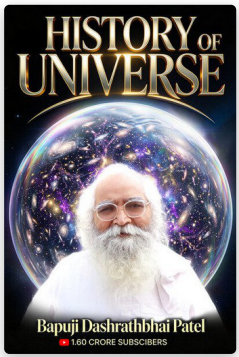
तलका पुस्तकहरू बापूजी दशरथभाई पटेलका दिव्य शिक्षाहरू र बेहद ज्ञानमा आधारित एक बढ्दै गइरहेको आध्यात्मिक ज्ञान शृंखलाको भाग हुन्। हरेक इ–बुक निःशुल्क उपलब्ध छ — सबै पुस्तक www.paramshantiblogs.org मा निःशुल्क पढ्न र डाउनलोड गर्न सकिन्छ। Google Play Books, Amazon Kindle र प्रमुख विश्वव्यापी डिजिटल प्लेटफर्महरूमा पनि उपलब्ध।

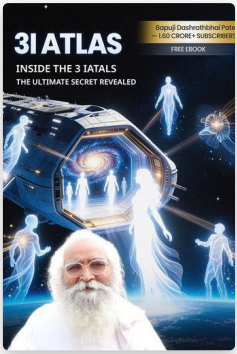
Life in Multiverse

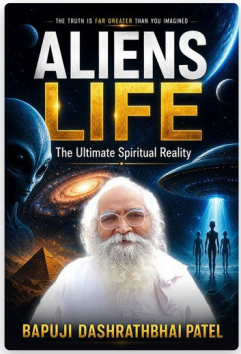
Type 1 to Type 40 Civilizations

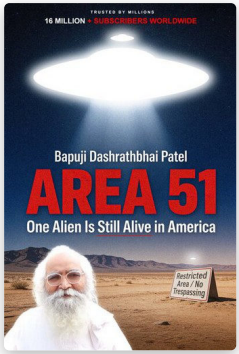
History of Universe

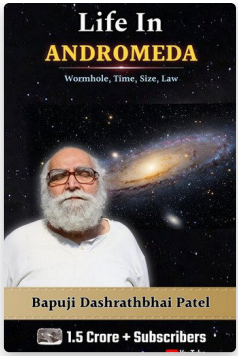
3i Atlas

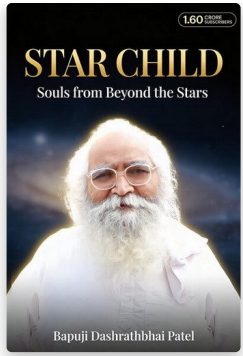
Aliens Life

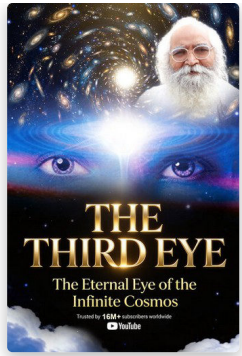
Area 51

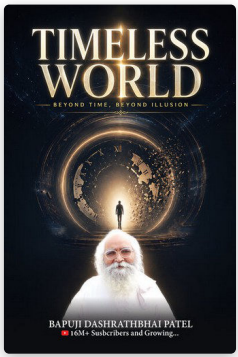
Life in Andromeda

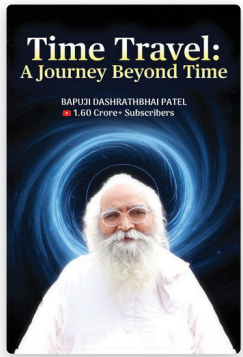
Star Child

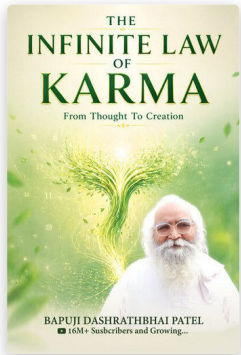
The Third Eye

Timeless World

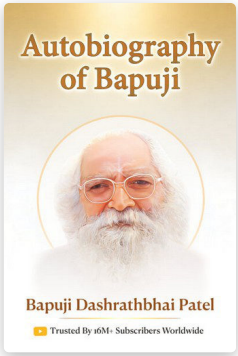

Time Travel

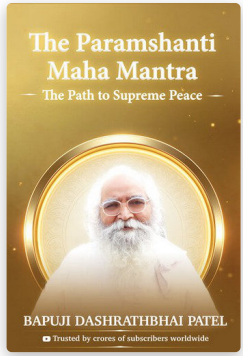

The Infinite Law of Karma

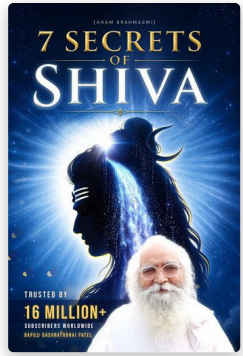
शृंखलाका थप पुस्तकहरू

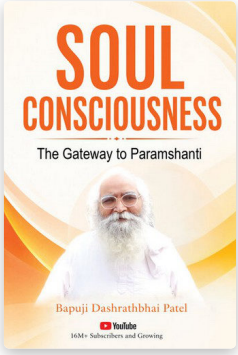
Autobiography of Bapuji

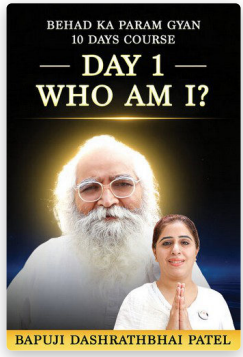
Paramshanti Maha Mantra

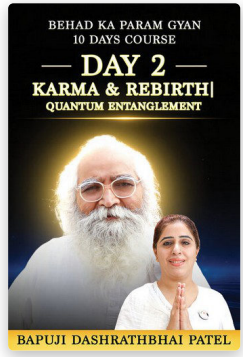
7 Secrets of Shiva

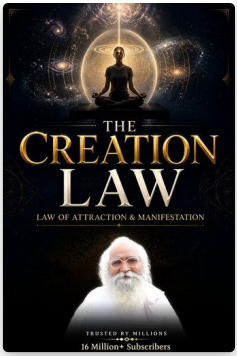
Soul Consciousness

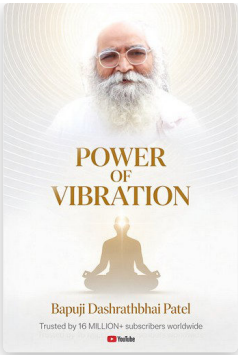
Day 1 — Who Am I?

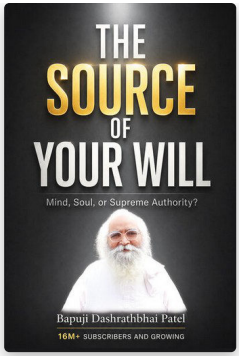
Day 2 — Karma & Rebirth

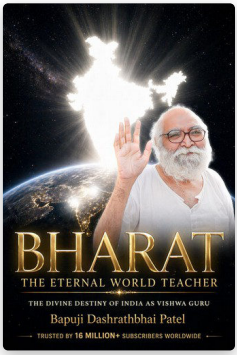
The Creation Law

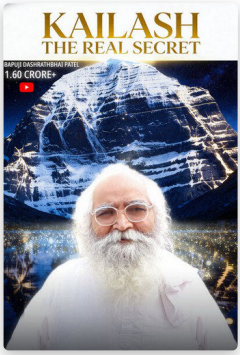
Power of Vibration

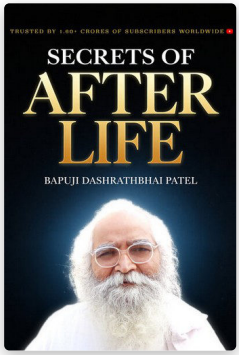
The Source of Your Will

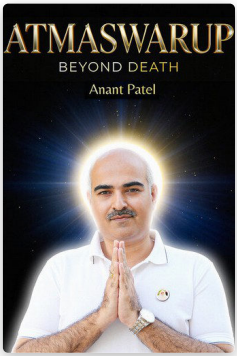
Bharat: World Teacher

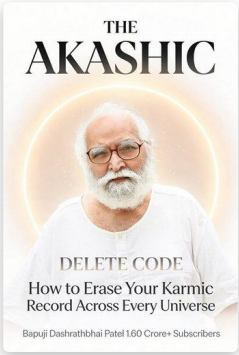
Kailash: The Real Secret

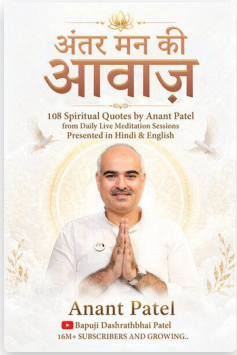
Secrets of After Life

Atmaswarup: Beyond Death

The Akashic Delete Code

Antar Man Ki Awaaz

परमशान्ति पुस्तक शृंखला

आफ्नो आध्यात्मिक यात्रा जारी राख्नुहोस्

1. The Infinite Law of Karma: From Thought to Creation
2. Who Lives in Type 1 to Type 40 Civilizations?
3. Life in the Multiverse
4. Soul Consciousness
5. 7 Secrets of Shiva
6. Timeless World
7. The Paramshanti Maha Mantra
8. Life After Death
9. Aura
10. Quantum Entanglement
11. Atmaswarup: Beyond Death
12. Soul Healing
13. Life in Andromeda
14. Inside the 3i Atlas
15. AI Stealing Soul Power
16. Power of Vibration
17. Inside the Sun Secrets
18. Area 51
19. History of the Universe
20. Decoding DNA: The Soul's Blueprint Beyond Biology
21. Self-Realization vs God's Realization
22. The Third Eye: Soul Supreme Cosmic Vision
23. Mantra Siddhi
24. Kundalini Jagran
25. Brahm Gyan
26. Superhuman Powers

27. Anant Koti Brahmandon Ka Mahakal Pralay (अनंत कोटि ब्रह्मांडों का महाकाल प्रलय)
28. Supreme Knowledge of the Infinite
29. Death Is No More
30. Star Child
31. Time Travel
32. Today's Mahabharata
33. The Akashic Delete Code
34. Unmasking Superhuman Powers
35. Kailash: The Real Secret
36. The Ultimate Vibration
37. The Biggest Secret of Afterlife
38. Bharat: The Eternal World Teacher
39. Three Bodies: Physical, Subtle, Causal
40. The Source of Your Will: Free Will vs God's Will
41. Timeless World: Beyond Time, Beyond Illusion
42. Autobiography of Bapuji (English & Hindi)
43. Forgiveness: The Final Freedom
44. Behad Gyan Ke Moti — 108 Quotes by Bapuji
45. Antar Man Ki Awaaz — 108 Quotes by Anant Patel
46. Antar Man Ka Prakash — 108 Quotes by Sakshi Patel
47. Mahavatar Babaji and the Hidden Spiritual Army
48. Soul Consciousness: The Gateway to Paramshanti
49. Behad Gyan — Day 1: Who Am I?
50. Behad Gyan — Day 2: Karma & Rebirth
51. Behad Gyan — Day 3: Time and Dimensions
52. Behad Gyan — Day 4: Creation of Earth
53. Behad Gyan — Day 5: Galaxy Creation
54. Behad Gyan — Day 6: Universe and Multiverse
55. Behad Gyan — Day 7: Creation of Multiverse
56. Behad Gyan — Day 8: The Infinite Cosmic System
57. Behad Gyan — Day 9: Who is the Almighty Authority
58. Behad Gyan — Day 10: Soul Journey
59. The Creation Law: Law of Attraction & Manifestation

60. Aliens Life: The Ultimate Spiritual Reality
61. The Real Truth of Afterlife: Life After Death
62. Shiva & Black Hole: Mahadev and Black Hole Mystery
...र अरू धेरै, नियमित रूपमा नयाँ शीर्षकहरू प्रकाशित हुँदै।

"ज्ञान दान महा दान"

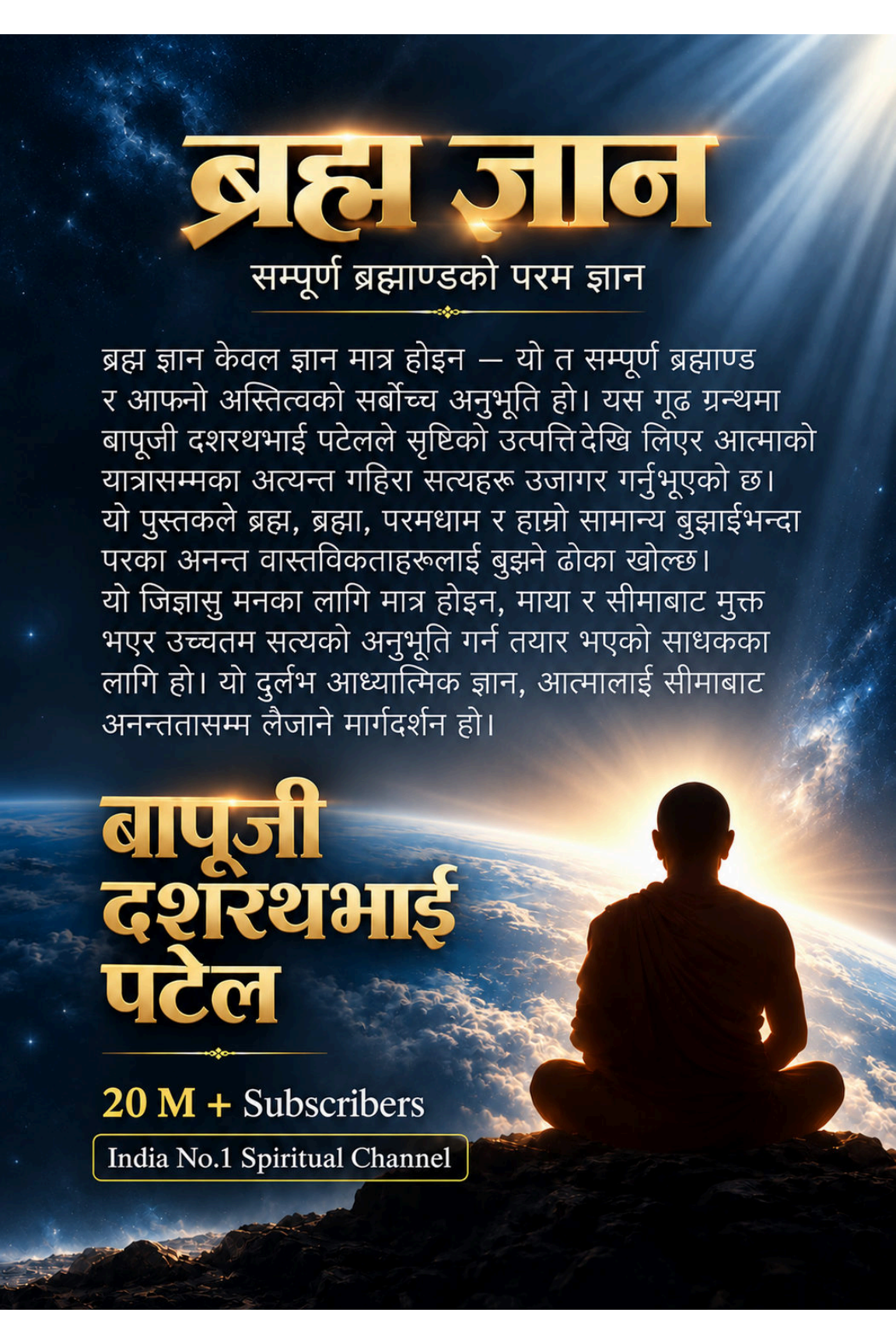
ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो

— बापूजी दशरथभाई पटेल

ब्रह्म ज्ञान

सम्पूर्ण ब्रह्माण्डको परम ज्ञान

ब्रह्म ज्ञान केवल ज्ञान मात्र होइन — यो त सम्पूर्ण ब्रह्माण्ड र आफनो अस्तित्वको सर्बोच्च अनुभूति हो। यस गूढ ग्रन्थमा बापूजी दशरथभाई पटेलले सृष्टिको उत्पत्ति देखि लिएर आत्माको यात्रासम्मका अत्यन्त गहिरा सत्यहरू उजागर गर्नुभूएको छ। यो पुस्तकले ब्रह्म, ब्रह्मा, परमधाम र हाम्रो सामान्य बुझाईभन्दा परका अनन्त वास्तविकताहरूलाई बुझने ढोका खोल्छ।
यो जिज्ञासु मनका लागि मात्र होइन, माया र सीमाबाट मुक्त भएर उच्चतम सत्यको अनुभूति गर्न तयार भएको साधकका लागि हो। यो दुर्लभ आध्यात्मिक ज्ञान, आत्मालाई सीमाबाट अनन्ततासम्म लैजाने मार्गदर्शन हो।

बापूजी दशरथभाई पटेल

20 M + Subscribers

India No.1 Spiritual Channel